

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1969:19

Bj 289

FORNLÄMNING NR ~~12:S 79~~ INOM GÖTEBORGS STAD

12:S 79 BOPLATSOMRÅDE: STENÅLDER, BRONSÅLDER

Boplats med förmodat långhus och rester av bronsgjutning från yngre bronsålder belägen ovanpå ett grus- och sandlager med inlagrad slagen flinta från mesolitisk tid.

LÄGE

Boplatsområdet var beläget på fastigheten Röra 1:8 och Önnared 1:2 i förutvarande Björlanda socken inom Göteborgs stad.

TIDIGARE FYND OCH GRÄVNINGSORSÄK

Inom undersökningsområdet fanns två platser med tidigare ytplockade fynd registrerade vid GAM, kallade 12:S78 och 12:S79 (fig 1).

De tidigare fynden, allt av flinta, utgörs av:

12:S78 (inv.nr. 30552 - 5)

Kärnor 2 st

Skivskrapor 2 st

Borr 1 st

Avslag 5 st

12:S79 (inv.nr. 69715)

Kniv 1 st

Dessutom låg före undersökningen relativt mycket slagen flinta synlig i ytan av den upplöjda åkern vid provgroparna P27-P29, P31-P32 och P34-P35 (fig 2).

Eftersom det planerade vägbygge, som förorsakade undersökningen, hade två alternativa vägsträckningar, som berörde hela området mellan de två tidigare registrerade fyndplatserna 12:S78 och 12:S79, kom undersökningen att omfatta hela området från och med åkern med 12:S79 i nordöst till den befintliga vägen omedelbart öster om 12:S78 i sydväst. Åkern med 12:S78 var inte tillgänglig för undersökning.

Hela undersökningsområdet har fått beteckningen 12:S79.

TOPOGRAFI, VEGETATION OCH HÖJD ÖVER HAVET

Boplatsområdet låg vid östra sidan av den nordsydgående Sörredsdalen (fig 1, 41). Det utgjordes av två i stort sett parallella dalgångar (NÖ-SV) skilda åt och omgivna av låga berg, som i öster övergick i ett stort sammanhängande bergsparti. De sandiga dalgångarna sluttade neråt mot sydväst och öppnade sig där i en svag lersluttning ner mot Sörredsdalens botten (fig 42).

Den södra dalgången sträckte sig från 21 m i sydväst till 32 m över havet i nordost, den norra dalgången från 20 m i sydväst till 25 m över havet i nordost. Lersluttningen i områdets västra del låg mellan 16 och 21 m över havet.

Under större delen av stenåldern utgjordes Sörredsdalen av ett sund och stranden stod strax nedanför boplatsen. Någon gång under mesolitikum har strandlinjen förskjutits uppåt så att åtminstone större delen av boplatsen legat under vatten. Under bronsåldern med en strandlinje ca 10 m över nuvarande utgjorde Sörredsdalen en havsvik med stranden några hundra meter från boplatsen (fig 1, 2).

Lerområdet i sydväst samt större delen av den norra dalgången utgjordes fram till undersökningens början av uppodlad mark. Den södra dalgången utgjordes av två gräsbevuxna tidigare uppodlade åkrar skilda åt av ett mindre sumpigt skogbevuxet parti. Bergssluttningarna omkring dalgångarna var delvis skogbevuxna liksom den norra dalgångens nordöstligaste smala del (fig 42).

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Grävningstid: 4 augusti - 2 oktober 1969, delvis parallellt med undersökningen av 12:206. Undersökningen utfördes av Göteborgs arkeologiska museum. Arbetet leddes av S.Andersson. I övrigt deltog under längre eller kortare tid E.Bergström, B.Carlbom, I.Ernstsson, E.Larsson, M.Lundberg, J.Lönstrup, M.Ockborn, K.Rex, L.Samuelsson, J.Wigforss samt B.Åstrand. Arbetare från Göteborgs stads gatukontor var E.Andersson, E.Gustavsson, G.Olsson, O.Oskarsson, H.Rist, S.Salomonsson samt

G.Strand.

Arbetstid i fält för 12:S79 och 12:206, varav huvuddelen på 12:S79: 1 231 arkeologtimmar, 1 687 grovarbetstimmar samt 12 maskintimmar.

Provområdets yta: 16 000 kvm, avbanad yta: 700 kvm, undersökt yta: 500 kvm.

ARBETSBESKRIVNING

Inom provområdet grävdes 49 p r o v g r o p a r och samtidigt y t p l o c k a d e s den öppna åkern omkring provgrop 27, 28, 29, 31, 32, 34 och 35. På grund av fyndförekomst och sotlager i provgroparna begränsades den f o r t s a t t a u n d e r s ö k n i n g e n till två områden, kallade område A och B, vilka nedan redovisas var för sig. Inom de två områdena grävdes schakt och meter-rutor. Dessutom företogs maskinavbaning. Slutligen framtogs och undersöktes helt eller delvis ett antal anläggningar, främst i område B.

PROVOMRÅDET (fig 2)

På l e r s l u t t n i n g e n i sydvästra delen av provområdet upptogs 8 provgropar (provgrop 36 - 37, 41 - 46). De grävdes till ett djup av 0,25 - 0,6 m och uppvisade i huvudsak en lagerföljd av överst ploglager, bestående av grusig, sandig mo och därunder sandig lera. I provgrop 37 låg berget endast 0,25 m djupt under markytan.

I den n o r r a d a l g å n g e n upptogs sammanlagt 14 provgropar, 0,4 - 0,75 m djupa med undantag av provgrop 23, i vilken berget kom 0,2 m djupt under markytan. Av de 14 groparna grävdes 7 i den ytplockade åkern (provgrop 27 - 29, 31 - 32 och 34 - 35), 3 på den gräsbevuxna sluttningen mellan åkern och berget mellan de två dalgångarna (provgrop 18, 30 och 33) och 4 i den inre smala skogbevuxna nordöstra delen av dalgången.

Groparna på åkern visade en lagerföljd av överst ploglager, bestående av sandig, fläckvis grusig mo och därunder sand respektive grusig sand. I de lägst belägna

groparna (provgrop 34 och 35) fanns sandig lera under ploglagret. I de övriga groparna förekom moig respektive grusig sand.

I den s ö d r a d a l g å n g e n grävdes 23 provgropar (provgrop 1 - 7, 9 - 17, 19 - 22 och 38 - 40), vilka visade en relativt enhetlig lagerföljd av överst ploglager, bestående av grusig sandig mo och därunder mer eller mindre grusig sand. Under denna fanns finsand i provgrop 9, 12 och 13 och lera i provgrop 14 och 15 samt i provgrop 9 under finsanden. I provgrop 3 och 5 framkom klapper omedelbart under ploglagret.

I provgrop 9, 16, 17, 39 och 40 förekom sotfärgning.

Provgrop 9 var 1,4 m djup, de övriga groparna 0,4 - 0,9 m djupa.

På den s k o g i g a b e r g s s l u t t n i n g e n öster om den södra dalgångens nordöstra del grävdes 4 gropar (provgrop 8, 47 - 49). De var 0,4 - 0,55 m djupa och bestod av stenig grusig sand respektive mo. I alla utom provgrop 49 framkom berget.

Fyndtabell 1.

YTPLOCKNINGEN

Ytplockning av flinta och keramik företogs parallellt med provgropstagningen på den enda yta, som vid undersökningstillfället var möjlig att ytplocka nämligen åkern med provgrop 27 - 29, 31 - 32 och 34 - 35 (fig 2, 42).

Fyndtabell 2.

DEN FORTSATTA UNDERSÖKNINGEN

Efter genomgång av fyndmaterial och lagerföljd i provgroparna samt fynden från ytplockningen koncentrerades den fortsatta undersökningen till två områden (fig 2). Det ena, kallat o m r å d e B, lades i sydvästra delen av den södra dalgången omkring provgrop 16, 17, 39 och 40, vilka alla uppvisade en sotfärgning med keramik i provgrop 16, 17 och 39, relativt rikligt med slagen flinta samt några redskap. I nordöstra delen av samma dalgång utvidgades undersökningen (o m r å d e A) omkring provgrop 20, som innehöll keramik, omkring provgrop 5, som innehöll en kärna samt flera stora avslag, av vilka de flesta hade passning och slutligen omkring den sotfärgade

provgrop 9.

O M R Å D E A

ARBETSBESKRIVNING (fig 3)

Två schakt grävdes, schakt I -II 19,6 m långt (NNÖ-SSV) och 0,5 m brett och schakt IV 2,5 m långt (ÖNÖ-VSV) och 0,7 m brett. I anslutning till schakt I - II och provgrop 5 upptogs tre meterrutor, M1, M2 och M3.

Ytterligare en meterruta, M7, grävdes vid schakt I - II. Vid provgrop 20 (fig 2) upptogs två meterrutor, M11 och M12.

Fynden från schakt och meterrutor insamlades så långt möjligt lagervis. En ca 220 kvm stor yta mellan schakt I - II och IV avbanades med maskin. Den sotfärgade ytan närmast omkring schakt IV framrensades och sotfärgningen (anläggning 1) utgrävdes.

Inom ett ca 20 x 1,5 m stort område intill schakt I - II genomgrävdes med stor spade lagret med sand och grus samt klappern för att tillvarataga flintan. En del av sanden sålades.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

a) De två meterrutorna 11 och 12 som grävdes vid provgrop 20, visade ungefär samma lagerföljd som provgropen och hela dalgången, nämligen i botten grusig sand och därovanpå ploglager av grusig moig sand.

Eftersom ingen sotfärgning eller ytterligare keramik framkom utan endast litet flinta (fynd 85, 87, 95), främst i ploglagret, inskränktes undersökningen här till dessa två meterrutor.

Fyndtabell 3.

b) Schakt I - II, meterruta 1, 2, 3 och 7 samt avbaningsyta Ia hade alla ungefär samma lagerföljd (exkurs 5) och fyndförekomst (fig 3, 43, 44).

Ploglagret, som bestod av grusig sandig mo, var 0,2 m tjockt i den högst belägna nordnordöstra delen och upp till 0,65 m

tjockt i den lägre sydsydvästra delen. Ploglagret innehöll relativt mycket slagen flinta samt brända ben, dels spridda, dels samlade inom ett begränsat område (fynd 123, fig 3). Dessutom fanns rikligt med recent material, keramik, kritpipor etc.

Under ploglagret fanns utom i meterrutorna längst upp i nordnordöst ett upp till 0,65 m tjockt lager av skiktad sand och grus, vilket innehöll mycket flinta, främst osäkert slagen och svallad samt klart naturliga flintklumpar, men även slagen flinta.

Det 0,2 - 0,3 m tjocka klapperstenslagret, vars yta låg på ca 26,7 m över havet, fanns sammanhängande i sydsydvästra delen och fläckvis i nordnordost. Klapperstenslagret innehöll en del slagen flinta samt naturliga flintklumpar. En stor del av denna flinta var starkt svallad. Inom ett ca 0,5 x 0,5 m stort område i provgrop 5 och meterruta 1 låg i klapperns överdel samlade ett 20-tal flintavslag, 1 kärna, 1 avslag med retusch samt några slagna flintstycken (fynd 1 och 26), av vilka åtminstone ett 10-tal avslag, däribland avslaget med retusch, hade passning inbördes samt med kärnan.

Under klappern fanns lera, på vissa platser mjäla och berg.

Fyndtabell 4.

c) I sydvästra delen av den avbanade ytan, avbaningsyta 1b, fanns en sotfärgning, anläggning 1 (fig 3, 4). Det sotfärgade lagret i provgrop 9 och schakt IV ingick i anläggning 1.

Anläggning 1 utgjordes av en relativt klart begränsad mörkfärgning av något oregelbunden oval form (NNÖ-SSV), framtagen till en längd av 6 m, bredden var 1 - 2 m. Den fortsatte i sydsydväst utanför den avbanade ytan och dess begränsning åt detta håll fastställdes inte. Mörkfärgningen bestod av sotfärgat något moig grusig sand med kolbitar (fynd 83, 140) och litet flinta (fynd 141). Den var 0,2 m tjock i mitten och något tunnare i kanterna och dess botten var relativt plan. Anläggningen låg i grusig sand med ytan i nivå med ploglagrets underdel. Anläggningen innehöll mindre mängd flinta än ploglagret och den omgivande sanden.

Fyndtabell 5.

d) Vid maskinavbaningen hopsamlades en del fynd i ploglagret och sanden över hela avbaningsytan, det vill säga hopslaget från avbaningsyta 1a och 1b.

Fyndtabell 6.

O M R Å D E B

BESKRIVNING

Område B låg i en svag västsluttning. I öster begränsades det av berg i dagen (fig 2, 10, 41, 42). Under det 0,1 - 1 m tjocka ploglagret fanns ett sotigt, fyndrikt kulturlager från bronsåldersbosättningen. Under detta kulturlager fanns flera nedgrävningar i det underliggande gruset, vilket innehöll rikligt med slagen flinta från mesolitisk tid.

Efter bronsåldersbosättningen har troligen vatten forsat ner över området och avsatt fin ljus sand som finns varvad med sotig sand och gult grus, den s.k. "Bäcken" (fig 8).

Nergrävningarna utgjordes bland annat av två närmast parallella mörkfärgningar (fig 6, anläggning 13 och 19), som gick ihop i sydväst, men inte i nordöst. De har tolkats som väggarna i ett i stort sett rektangulärt långhus. I sydvästra delen fanns mellan väggarna en rektangulär nergrävning (anläggning 14) med mycket fynd. I övrigt fanns mellan väggarna ett upp till 0,5 m tjockt sotigt fyndrikt kulturlager samt en liten skärvstenshög (anläggning 21) och några eventuella stolphål (anläggning 20, 26, 27, 28, 31 och 34).

Utanför huset (fig 5, 6) iaktogs flera liknande avlånga mörkfärgningar (anläggning 11, 30 och 35) samt några mindre mörkfärgningar av olika typ (anläggning 3 - 10, 16, 22 - 25, 32 och 33).

I norra delen av område B omedelbart utanför huset fanns ett område med sotig fyndrik sand. Detta skiljde sig något från det övriga kulturlagret. I detta område fanns en troligen nergrävd, lerklädd grop med över- och underliggande kollager (anläggning 2). Rester efter en liknande skadad lerklädd grop fanns i sydöstra kanten av anläggning 19 (anläggning 36).

ARBETSBESKRIVNING (fig 5)

Ett 32 m långt (NNÖ-SSV) och 0,5 m brett schakt (schakt III) grävdes genom hela område B. Intill detta schakt grävdes lagervis sex meterrutor (M4, 5, 6, 8, 9, 10) samt östra delen

av schakt V, 2 m långt (ÖSÖ-VNV) och 1 m brett. Maskinavbaning företogs i två omgångar. Sammanlagt avbanades en ca 500 kvm stor yta, varav större delen rensades. Första gången avbanades yta IIa - e, norra delen av yta II f, yta II g samt yta III. Senare avbanades resten av området. Mellan de två avbaningarna grävdes den västra smalare delen av schakt V, schakt VI, VII och IX.

Maskinen avbanade i stort sett hela ploglagret. Det underliggande kulturlagret genomgrävdes med stor spade inom större delen av den avbanade ytan. Mörkfärgningarna i det underliggande ljusa gruset framrensades helt eller delvis. Genom några av dem grävdes endast schakt. Andra utgrävdes i sin helhet. Gruset med den slagna mesolitiska flintan genomgrävdes endast på några ställen framför allt i yta II d och II g.

PLOGLAGRET

Ploglagret i område B var på grund av jordflytning av mycket växlande tjocklek (fig 11, 17). Intill berget i öster och nord-öst var det endast någon dm tjockt, medan det i sydväst intill den gärdesgård, som gick tvärs över området ovanpå profilbänken vid profil 11, var upp till 1 m tjockt. I ploglagret fanns blandat mesolitisk svallad flinta, bronsåldersfynd och keramik och glas mm från modern tid.

Fyndtabell 7.

"BÄCKEN"

Spåren efter det vatten som troligen runnit ner över området någon gång efter bronsåldersbosättningen utgjordes av en 1 - 5 m bred och upp till 0,5 m djup rand av ljus fin sand varvad med mörk sotig sand och gul grusig sand (fig 8, 11). Den framträdde under ploglagret och hade trängt ner genom kulturlagret och ner i de avlånga mörkfärgningarna anläggning 13 och 19 och delvis också ner i den gula grusiga sanden. På ett ställe vid fynd 313 (fig 7) inne i "huset" hade den trängt mycket djupt ner. Här fanns keramik, bland annat svallad, blandat med fin ljus sand nere i den gula grusiga sanden.

Fynden i "bäcken" utgörs dels av svallad mesolitisk flinta, dels

av keramik och flinta mm från bronsåldersbosättningen.

Fyndtabell 8.

KULTURLAGRET

Ett mörkfärgat sotigt grusigt sandlager fanns under ploglagret över större delen av den avbanade ytan. Det täckte hela yta IIb - e, norra delen av II f, västra delen av II g, åtminstone östra delen av III, troligen hela IV, V och VI. Yta VI var till stor del skadad av sentida plöjning och täckdiken. I yta IIa fanns också ett sotigt sandlager, men detta var av något annorlunda utseende. Det så kallade kulturlagret var som regel 0,2 - 0,3 m tjockt (fig 9, 11, 47, 48). Inne i "huset" mellan anläggning 13 och 19 var det upp till 0,5 m tjockt (fig 11, lager 15, ÖSÖ om anläggning 19) och i denna djupa del fanns en keramikkoncentration, fynd 313 (fig 7). Kol från denna djupa del av kulturlagret är C^{14} -daterat till 2 570[±]100 BP = 620 f.Kr. (Exkurs 2).

Fyndtabell 9.

DET FÖRMODADE HUSET

De anläggningar som här beskrivs under det förmodade huset utgöres av: anläggning 13 och 19 - väggar (fig 7)
anläggning 14 - nergrävning inne i huset (fig 7)
anläggning 21 - skärvstenshög (fig 6)
anläggning 20, 26, 27, 28, 31 och 34 - stolphål (fig 6)

ANLÄGGNING 13

(Fig 6, 7, 9, 12, 17, 19, 45, 46, 47)

Mörkfärgning, avlång, svagt böjd, ca 20 m lång (ung NÖ-SV). Den var skadad i nordost och fortsatte troligen ursprungligen längre mot nordost. Den avtecknade sig omedelbart under kulturlagret som en 2 - 2,5 m bred rand med klar begränsning mot omgivande gul grusig sand. Den var ca 0,3 - 0,4 m djup under kulturlagret. Dess sidor var svagt svängda och botten var i stort sett flat och ca 1 m bred (fig 12).

Mörkfärgningen bestod till största delen av ljus- och mörkrandig sotig delvis grusig sand med 0,5 - 5 cm tjocka, svarta, feta torvstrimor (fig 9, 12, 46). Pollenanalys se exkurs 4. I ytterkanten samt i botten tycktes den i huvudsak bestå av mörkfärgad grusig sand. Den innehöll endast enstaka spridda stenar.

I sydöst övergick anläggning 13 utan gräns i anläggning 19.

Mörkfärgningen var i nordöstra delen nergrävd ner genom den övre klappern ner till den undre klappern (fig 9). De stenar, som i nordöstra delen fanns i botten av mörkfärgningen utgjordes troligen endast av naturligt liggande klapperstenar (fig 46, 47).

Nordöstra delen av anläggningen var troligen skadad av täckdiken och sentida plöjning (fig 8). På grund av stark jordflytning var ploglagret i denna högre liggande nordöstra del mycket tunnare än i övrigt. Plöjningen har därför här gått ner genom kulturlagret ner i det gula gruset och har då förstört spåren efter eventuella nergrävningar. "Bäcken" med den ljusa sanden hade runnit igenom och skadat en del av anläggningen (fig 8).

I mörkfärgningen fanns en del fynd, främst flinta. Största delen av flintan framkom i underdelen av anläggningen. Det var här svårt att klart skilja på den flinta som hörde till bronsåldern och den mesolitiska, som låg i det grus i vilket anläggning 13 grävts ner. Eftersom gränsen mellan kulturlagret ovanför och själva anläggningen var oklar var det också ofta svårt att skilja på fynden från dessa båda lager.

Fyndtabell 10, 11, 12.

ANLÄGGNING 19

(Fig 6, 7, 9, 11 - 17, 19, 45)

Mörkfärgning, avlång, relativt rak, ca 25 m lång (NÖ-SV). I överdelen, dvs under kulturlagret var den 2 - 3 m bred med delvis klara, delvis oklara gränser (fig 7). Den var 0,3 - 0,6 m djup under kulturlagret, med sluttande sidor och relativt flat ca 1 m bred botten (fig 12, 14). Mörkfärgningen bestod av ljus- och mörkrandig sotig delvis grusig sand med svarta feta torvstrimor (av samma typ som i anläggning 13). I underdelen bestod den i huvudsak av mörk grusig sand. Den innehöll endast några enstaka

stenar. I sydväst övergick anläggning 19 utan klar gräns i anläggning 13 (fig 7).

Mörkfärgningen var skadad av sentida plöjning i nordost och sentida nergrävningar intill profil 11 (fig 17). "Bäcken" med den ljusa sanden hade skadat stora delar av anläggningens övre delar, vilket gör anläggningens gränser ofta svårbestämbara (fig 8).

Anläggningen genomgrävdes inte i profilbänkarna vid profil 2, 10, 11 och delvis 3.

Anläggningen innehöll relativt få fynd. Största delen utgjordes av flinta. Fynden i underdelen av anläggningen kan vara blandade, dels bronsåldersfynd, dels mesolitiska fynd. Kol, funnet koncentrerat inom ett litet område i anläggningen är C^{14} -daterat till 1470 ± 100 BP = 480 e.Kr. (Exkurs 2).

Fyndtabell 13, 14.

ANLÄGGNING 13 + ANLÄGGNING 19, DEN SK "KORTVÄGGEN" I SV (Fig 6, 7, 18, 20)

I sydväst gick anläggning 13 och 19 utan gränser ihop i en troligen delvis skadad mörkfärgning (fig 7). Den bestod av mörkfärgad grusig sand. Det var endast underdelen av mörkfärgningen, som kunde iakttagas efter den andra maskinavbaningen (fig 20). Den kunde också iakttagas i profil 12 (fig 18) i schakt VII i avbaningsyta III, men dess utsträckning i schakt III var oklar. Denna mörkfärgning kan ha utgjort den sydvästra kortväggen i det förmodade huset.

Fyndtabell 15, 16.

ANLÄGGNING 14

(Fig 6,7, 12, 17, 19, 45)

Mörkfärgning, rektangulär med rundade hörn, 7,5 m lång (NÖ-SV) och 2,5 - 3 m bred i överdelen omedelbart under kulturlagret (fig 7,14,17). Den var nergrävd ner i det gula gruset. Den var upp till 0,8 m djup under kulturlagret. Dess botten var svagt rundad (fig 12).

Anläggningen bestod överst av ett svagt sotigt kolbemängt grusigt sandlager, som var upp till 0,3 m tjockt (fig 12). I detta låg flera skarpkantade 0,1 - 0,6 m stora, möjligen skörbrända stenar, vilka låg dels enstaka, dels tätt i rad (fig 7,19,45). Under sotlagret fanns ett upp till 0,4 - 0,5 m tjockt lager av gråfläckig grusig sand (fig 12).

Sotlagrets begränsning var i stort sett klar utom i hörnet mellan profil 4 och 11 där sentida nergrävningar skadat anläggningen. Den gråfläckiga grusiga sandens gränser var oklarare. I nordväst gick den utan gräns över i anläggning 19. I nordöst var begränsningen svår att dra. Anläggning 14 var här svår att skilja från kulturlagret inne i huset. "Bäcken" med den ljusa sanden hade delvis skadat anläggningens kanter (fig 8).

Anläggning 14 innehöll rikligt med fynd. Här påträffades blanda de flesta degelfragmenten.

Kol från det övre svarta sotiga sandlagret är C^{14} -daterat till 2630 ± 100 BP = 680 f.Kr. (Exkurs 2).

Fyndtabell 17.

ANLÄGGNING 21

(Fig 6, 45)

Anläggningen utgjordes av en samling skarpkantade 0,1 - 0,3 m stora stenar inom ett något oregelbundet ovalt område, ca 1,6 x 1 m stort (ung N-S). Skärvestenshögen låg delvis över kanten av anläggning 19. Mellan stenarna fanns i söder anläggning 19:s mörka sotiga sand och i norr den ljusa fina sanden i "bäcken".

Mellan stenarna i skärvestensamlingen påträffades litet flinta.

Fyndtabell 18.

ANLÄGGNING 20

(Fig 6, 21)

Mörkfärgning, med ytan omedelbart under ett täckdike, intill anläggning 13:s nordvästra kant.

Mörkfärgningen var rund, 0,35 m diam och 0,5 m djup under täckdiket. Begränsningen mot omgivande grus var klar. Den bestod av svagt mörkfärgad grusig sand. I anläggningens kant fanns några 0,1 - 0,15 m stora kantställda stenar. Mörkfärgningen gick, med relativt flat botten, ner genom den undre klappern och några cm ner i underliggande lerblandad finsand.

Keramiken (fig 53) låg samlad i anläggningens övre 15 cm, medan flinta fanns spridd uppifrån och ner.

Fyndtabell 19.

ANLÄGGNING 26

(Fig 6, 22)

Mörkfärgning, som framträdde nere i den gula grusiga sanden i kanten av anläggning 14. Den var rund, 0,18 m diam och 0,2 m djup med rundad botten. Den bestod av mörkfärgad sotig, grusig sand med enstaka kolbitar men utan stenar. Mörkfärgningen innehöll inga fynd.

ANLÄGGNING 27

(Fig 6, 23)

Mörkfärgning, rund 0,25 m diam med klar begränsning. Den låg nere i den gula grusiga sanden, i kanten av anläggning 13. Den bestod av mörkfärgad sotig grusig sand med enstaka kolbitar. Dess botten var rundad. Anläggningen innehöll inga fynd.

ANLÄGGNING 28

(Fig 6, 17)

Mörkfärgning, som framträdde i profil 11 i underdelen av anläggning 19:s ena kant. Den var rund, 0,15 m diam med okänt djup. Den bestod av mörkfärgad grusig sand med en 0,2 m hög kantställd sten i ena kanten. Den innehöll inga fynd.

ANLÄGGNING 31

(Fig 6, 14)

Mörkfärgning, rund 0,25 m diam med klar begränsning. Den låg i kanten av och delvis in under anläggning 19. Den bestod av svagt sotig grusig sand och gick med relativt flat botten ner 0,2 m under anläggning 19. Den innehöll inga fynd.

ANLÄGGNING 34

(Fig 6, 24)

Mörkfärgning, som framträdde i den gula grusiga sanden under ett täckdike och troligen under kanten av anläggning 13. Mörkfärgningen var 0,25 m diam och klart begränsad. Den rundade botten låg omedelbart på klapperstenar. Inga fynd framkom.

DE ÖVRIGA MÖRKFÄRGNINGARNA

- Anläggning 11, 30 och 35 - avlånga stora mörkfärgningar, eventuellt väggar av samma typ som anläggning 13 och 19 i "huset" (fig 6).
- Anläggning 22, 23 och 25 - härdar?. Anläggning 25 dessutom med flera keramikkoncentrationer (fig 5, 6).
- Anläggning 9 och 10 - smala mörkfärgade ränder (fig 6).
- Anläggning 3 - 8, 16, 24, 32 och 33 - små mörkfärgningar av olika typ (fig 6).

ANLÄGGNING 3

(fig 6, 25)

Mörkfärgning, rund, 0,45 m diam med relativt klar gräns mot den gula steniga sand, i vilken anläggningen låg. Dess yta framträdde omedelbart under ploglagret. Kulturlager saknades i detta område. Samma gäller anläggning 4 - 10. Anläggning 3 bestod av underst ett några dm tjockt kol- och sotlager. Detta var tjockast i norr, väster och söder. I öster fanns endast en antydan till sotlager. Över kollagret fanns ett 5 cm tjockt lager av troligen bränd lera med enstaka kolbitar. Anläggningens överdel utgjordes av ett upp till 5 cm tjockt lager av moig, något grusig sand med enstaka kolbitar och lerfläckar. I nordvästra kanten låg några troligen skörbrända 0,1 m stora stenar i ytan. I hela anläggningen men främst i dess underdel fanns skörbränd flinta.

Fyndtabell 20.

ANLÄGGNING 4

(Fig 6, 26)

Mörkfärgning, rund, 0,25 m diam och 0,05 m djup. Den låg omedelbart under ploglagret. Dess begränsning mot omgivande grusig sand var klar. Botten var rundad. Den bestod av svagt mörkfärgad, moig något grusig sand med enstaka kolbitar, ett flintavslag samt två små krukskärvor.

Fyndtabell 21.

ANLÄGGNING 5

(Fig 6, 27)

Mörkfärgning, troligen rund, ca 0,3 - 0,4 m diam med oklara gränser. Den var ca 0,1 m djup och bestod av svagt mörkfärgad moig, grusig sand med en 0,1 m stor rundad sten i ena kanten. Den innehöll några få flintbitar.

Fyndtabell 22.

ANLÄGGNING 6

(Fig 6, 27)

Mörkfärgning, oregelbunden, ca 0,4 m stor med oklara gränser mot omgivande grusig sand. Den bestod av svagt mörkfärgad, moig grusig sand med enstaka kolbitar och små klumpar av bränd lera och lite flinta. Den gick oklart ihop med anläggning 5 och 10 och delvis under den framkom anläggning 16.

Fyndtabell 23.

ANLÄGGNING 7

(Fig 6, 28)

Mörkfärgning, ca 0,5 x 0,4 m stor (NV-SÖ) med klar gräns mot grusig sand endast i sydväst. I övrigt gick den i ett med täckdiken och anläggning 10. Den bestod av svagt mörkfärgad moig, grusig sand med några 0,05 - 0,1 m stora stenar i västra kanten. I västra kanten samt i botten fanns en 1 - 2 cm tjock sot- och kolstrimma. I övrigt innehöll den lite keramik samt flinta varav fynd 333 osäkert tillhör anläggningen.

Fyndtabell 24.

ANLÄGGNING 8

(Fig 6)

Mörkfärgning, oregelbunden, 0,5 - 0,3 m stor med oklara gränser. Den låg i kanten av ett täckdike och var troligen skadad av detta. Den bestod av mörkfärgad moig grusig sand med enstaka kolbitar och några 0,05 - 0,1 m stora möjligen skörbrända stenar. Några flintbitar påträffades

i ytan. Den utgrävdes inte.

Fyndtabell 25.

ANLÄGGNING 9

(Fig 6)

Mörkfärgad rand, framtagen till en längd av ca 2 m. Den var 0,25 m bred, klart begränsad och bestod av mörkfärgad moig grusig sand. Inga fynd fanns i ytan. Den utgrävdes inte.

ANLÄGGNING 10

(Fig, 6, 27, 28)

Mörkfärgad rand, framtagen till en längd av 1,5 - 2 m. Den var 0,2 - 0,4 m bred och 0,1 m djup med delvis klara, delvis oklara gränser. Endast ett 0,2 m brett schakt grävdes genom mörkfärgningen. Den bestod av mörkfärgad, moig, grusig sand. Den gick utan klara gränser ihop med anläggning 6 och 7. Under den framkom anläggning 16. Inga fynd påträffades.

ANLÄGGNING 11

(Fig 6)

Mörkfärgning, endast delvis framtagen, som fortsatte mot söder utanför avbanat område. Den framtagna delen var 5 m lång (V-Ö) och upp till 0,7 m bred. Begränsningen mot den grusiga sanden var delvis klar, delvis oklar. Den bestod i ytan av moig, grusig sand. Den utgrävdes inte.

ANLÄGGNING 16

(Fig 6)

Mörkfärgning, oval, 0,25 x 0,2 m stor (N-S) och 0,07 m djup med klar gräns mot omgivande gul grusig sand. Botten var rundad. Dess yta låg omedelbart under anläggning 10. Den bestod av svart, sotig möjligen något grusig sand med kolbitar och lite flinta.

Fyndtabell 26.

ANLÄGGNING 22

(Fig 6, 29, 30)

Mörkfärgning, i kanten av och möjligen också in under anläggning 13. Den framträdde i ytan som en oregelbunden, ca 1 m stor fläck som gick ihop med anläggning 13. En stor del av anläggningen spadgrävdes. Det är därför oklart om hela anläggningen haft samma utseende som den fingrävda plan- och profilritade delen. Det är också möjligt att den skadats av täckdiken och sentida plöjning. Den fingrävda delen bestod av ett 0,2 m tjockt lager av gråfläckig grusig sand i botten och utefter kanterna. I mitten fanns sotig grusig sand med enstaka kolbitar och däremellan ett några cm tjockt kollager. I anläggningen fanns en del flinta. Fynd 399 innehåller fynd blandat från mörkfärgningen och den omgivande gula grusiga sanden.

Fyndtabell 27.

ANLÄGGNING 23

(Fig 6)

Härd? bestående av en tät packning av skörbrända 0,1 - 0,2 m stora stenar inom ett 0,6 x 0,4 m stort område. Mellan stenarna fanns sotig sand med mycket kol i. Den täta stenpackningen, som endast bestod av ett lager sten, var omgiven av mörkfärgad moig sand. Denna fanns inom ett ca 1,5 - 2 m stort område som hade oklara gränser och som i norr gick ihop med anläggning 13. Anläggning 23 innehöll en del flinta, varav den mesta låg i den moiga sanden.

Fyndtabell 28.

ANLÄGGNING 24

(Fig 6,31)

Oregelbunden ca 1 m stor fläck av ljus mo och lera med enstaka kolbitar och lite flinta. Den var endast 2 - 3 cm tjock och låg i grusig sand i kanten av anläggning 19.

Fyndtabell 29.

ANLÄGGNING 25

(Fig 5, 32, 33)

Mörkfärgning med något oregelbunden avlång form, ca 3 m lång (ung NÖ-SV) och 0,7 - 1 m bred, med klar begränsning mot omgivande grusig sand. I sydöst var anläggningen möjligen skadad av ett dike. Anläggningen, vars yta troligen delvis skadades vid maskinavbaningen, bestod i överdelen av sotig sand med enstaka skörbrända stenar och kol och keramik. Vid nergrävningen kunde flera fyndkoncentrationer urskiljas. I nordöstra delen fanns inom ett 0,5 x 0,3 m stort område en keramikkoncentration (fynd 425, fig 32, 51). Det var en stor del av ett hoppresat lerkärl, som låg här i ett ca 0,1 m tjockt lager. Möjligen har ursprungligen hela krukan legat här. Resten skulle i så fall ha tagits bort vid dikesgrävningen.

I anläggningens mitt fanns ett 1,5 m långt (NÖ-SV) och 0,3 - 0,4 m brett och 0,05 m tjockt område med mycket svart och sotig sand med stora kolbitar. I detta fanns delvis tätt liggande, delvis enstaka 0,05 - 0,15 m stora skörbrända stenar samt keramikkoncentrationen fynd 434 (fig 32, 33).

Den sydvästra delen utgjordes av en oregelbunden ca 1 m stor tät stenpackning av upp till 0,2 m stora skörbrända stenar med kolbemängd sotig sand emellan i ett ca 5 cm tjockt lager direkt ner på klappern. Inom detta område låg två 0,5 respektive 0,8 m stora stenar. Bland stenarna i stenpackningen låg ganska mycket keramik och en del flinta, fynd 436 (fig 32).

I ytan av hela anläggning 25 insamlades dels i samband med maskinavbaningen, dels vid upprepningen mycket keramik och en del flinta, fynd 322. Flintavslaget, fynd 504, låg i den mörka sanden strax utanför fynd 425.

Fyndtabell 30.

ANLÄGGNING 30

(Fig 6)

Mörkfärgning, oregelbunden med relativt oklara gränser mot omgivande grusig sand. Endast botten av den återstod efter maskinavbaningen. Den framtagna delen var ca 9 m lång (NÖ-SV) och ca 1,5 - 3 m bred.

Den sträckte sig i nordöst och sydväst utanför den avbanade ytan. Endast ett schakt grävdes genom anläggningen. Den återstående delen av mörkfärgningen var 0,1 - 0,3 m tjock och bestod av mörkfärgad delvis sotig och fet grusig sand med enstaka 0,2 - 0,3 m stora möjligen skörbrända stenar. Botten var oregelbunden.

ANLÄGGNING 32

(Fig 6, 19)

Mörkfärgning, oregelbundet oval, ca 1,2 x 0,7 m stor (NV-SÖ) med något oklar gräns mot omgivande grusig sand. Den del som återstod efter maskinavbaningen var upp till 0,15 m tjock och bestod av mörkfärgad grusig sand.

ANLÄGGNING 33

(Fig 6, 34)

Mörkfärgning, rund 0,4 m diam med klar begränsning mot omgivande grusig sand. Den bestod i sydöst av svart sotig grusig sand med kolbitar och i nordväst av gråfläckig grusig sand. Den var 0,2 m djup med rundad botten.

ANLÄGGNING 35

(Fig 6, 19)

Mörkfärgning, oregelbundet avlång. Endast nordöstra delen framrensad. Den framtagna delen var ca 4 m lång (NÖ-SV) och ca 1 - 2 m bred. Endast ett schakt grävdes genom den nordöstra kanten. Mörkfärgningen var här 0,1 m djup och bestod av mörkfärgad fet grusig sand. Troligen var det endast botten av anläggningen som återstod efter maskinavbaningen.

De fynd som framkom i anläggning 30, 32, 33 och 35 hopsamlades blandat med fynd från den grusiga sanden, dels från framrensningen, dels från schaktgrävningen (fynd 513, 514).

NORRA DELEN AV OMRÅDE B

Anläggning 2 - lerklädd grop med över- och underliggande kollager (fig 6).

Anläggning 36 - rester efter en troligen liknande men skadad lerklädd grop (fig 6).

I området nordväst om anläggning 19 i yta IIa, norra delen av IIb och V fanns under ploglagret ett sotigt grusigt fyndrikt sandlager. Det skiljde sig något från det övriga kulturlagret. Det var mycket fläckigt och verkade delvis bränt. Endast en mindre del av detta område genomgrävdes.

Inom detta område låg anläggning 2 och i anslutning till det anläggning 36.

I yta IIa samlades en del fynd från den sotiga sanden för sig, fynd 233, men i övrigt togs fynden blandat från den mörka sanden och det mesolitiska gruset.

Fyndtabell 31.

ANLÄGGNING 2

(Fig 35 - 38, 45, 49 - 50)

Anläggningen framträdde som en mörkfärgning av sotig grusig sand i underdelen av kulturlagret och skiljde sig från detta endast genom att den var något mörkare än kulturlagret. Den innehöll enstaka skörbrända stenar. Dess begränsning var något oklar och den fortsatte in i profil 11 och var troligen nergrävd i schakt V och fortsatte möjligen in i profil 3. Keramik och flinta fanns spridd i denna yta, fynd 157.

Under detta lager fanns ett 5 - 10 cm tjockt lager av starkt sotig moig grusig sand med kolbitar (fig 35, 36, lager 29). Denna sotfärgning var klart begränsad. I nordöst var den avskuren av schakt V. Den återstående delen var ca 1,5 x 0,8 m stor (NÖ-SV) och innehöll spridd keramik och flinta, fynd 182.

Sotlagret var omgivet av svagt sotig grå grusig sand (fig 35, 36, lager 16), vilket också fanns i ett upp till 0,2 m tjockt lager under sotfläcken. I detta lager fanns ganska mycket slagen flinta och lite keramik, fynd 183. Fynd 304 framkom i övergången mellan överliggande sotlager och denna gråa sand.

Underst fanns ett ca 1 - 2 cm tjockt kollager (fig 35, 36, lager 38), som var minst 3 m långt (NÖ-SV). Det fortsatte in i profil 3 och 11. Bredden uppgick till ca 1,2 m. Kollagret var

närmast baljformat och låg som djupast i mitten vid profil 7 och svängde svagt uppåt kanterna i nordväst och sydöst. Kol, fynd 295, från detta lager är C^{14} -daterat till $3\,275 \pm 100$ BP, dvs 1 325 f.Kr. (Exkurs 2).

Under kollagret vidtog ljus grusig sand, som verkade bränd och innehöll flera smala sotstrimmor i överdelen. Fynd 302 låg i överdelen av denna sand.

Från det övre kollagret fortsatte två mörka fläckar ner i den omgivande svagt sotiga gråa sanden (fig 35). Den nordöstra fläcken var 0,4 x 0,3 m stor (NV-SÖ) och endast några cm djup. I den låg några krukskärvor samt lite kol, fynd 219 (fig 36).

Den sydvästra fläcken var 0,45 x 0,3 m stor (NV-SÖ). I ytan av den låg en keramikkoncentration samt några lerskärvor med avtryck i, möjligen gjutformsfragment, fynd 173 (fig 36).

Under fynd 173 fortsatte nergrävningen. I dess botten fanns brändlera, (fynd 540, fig 35, 36, lager 41), som tycktes vara tilljämrad i ytan. Formen var närmast rund, ca 0,3 m diam med en trekantig svag fördjupning i mitten (fig 37). I utkanten var den brända leran endast någon cm tjock. Tjockast var den i mitten, ca 6 cm. Leran var smulig och relativt dåligt bränd och övergick neråt utan klar gräns i den gråa grusiga sanden. Det undre tunna kollagret tycktes inte fortsätta in under leran. Nergrävningen ner till leran var i stort sett fylld med kolbitar, fynd 218 i övre delen omedelbart under fynd 173 och fynd 300 direkt ner på leran. Kol från fynd 300 är C^{14} -daterat till $2\,515 \pm 100$ BP = 565 f.Kr. (Exkurs 2). Nergrävningen var oval, med vertikala långsidor. Nordvästra kortsidan sluttade ner in under den brända leran. Kolet gick också något in under leran i nordväst (fig 38, lager 37).

Fyndtabell 32.

ANLÄGGNING 36

(Fig 6, 39, 40)

Anläggningen utgjordes av bränd lera, fynd 537, av samma smuliga

typ som fynd 540 i anläggning 2. Leran fanns inom ett oregelbundet 0,4 x 0,3 m stort område och den var upp till 5 cm tjock. Leran sluttade starkt och dess översida låg mellan ca 0,85 och 1 m under torven. Den låg som lägst i nordöst och högre i nordväst, väster och sydväst. Ovanpå leran låg 3 st 0,15 - 0,3 m stora skörbrända stenar. Dessa hade troligen tryckt ner leran i nordöst. Utanför och delvis under leran låg några 0,1 m stora rundade stenar. Leran och stenarna låg i sotig grå sand med mörkare ränder, dvs troligen i kulturlagret omedelbart sydöst om den djupare nergrävningen för anläggning 19, som i sin övre del troligen sträckte sig ut över anläggning 36. I sydväst gick den sotiga sanden in under leran. I nordöst låg leran direkt på den gula grusiga sanden.

SAND, GRUS OCH KLAPPER MED MESOLITISK FLINTA (fig 9, 11, 47, 48)
(Ang. den geologiska tolkningen se Exkurs 5)

Inom hela område B fanns underst lera, som avsatts under den senglaciala regressionen. Den innehöll inga fynd.

Intill berget i nordöst och öster fanns ovanpå leran ett upp till 0,3 m tjockt klapperstenslager, i vilket fanns rikligt med slagen, men obetydligt svallad, flinta. Denna undre klapper fanns klart iakttagbar från ca 4 m till 10 m ut från berget. Närmast berget fanns endast enstaka stenar ovanpå leran. Längre västerut tycktes klappern helt saknas.

Ovanpå klappern fanns ett 0,2 - 0,3 m tjockt sandlager, vilket endast innehöll enstaka flintbitar samt lite kol, som C^{14} -daterats till $6\,705 \pm 150$ BP = 4 755 f.Kr (Exkurs 2).

I västra delen, där klappern saknades låg ovanpå leran ett upp till minst 1 m tjockt lager av hårt packad skiktad sand och grus. I detta lager fanns en stor mängd slagen flinta, bla några kärnyxor. En del flinta var starkt svallad, en del var inte alls svallad.

Intill berget fanns över sanden en övre, 0,1 m tjock, klapper, vilken innehöll rikligt med starkt svallad slagen flinta.

Över denna klapper fanns ytterligare ett grusigt sandlager, som

till största delen innehöll sot, keramik, flinta mm från bronsåldersbosättningen, men som på några ställen bla i profil 3, var orörd och där innehöll enbart slagen flinta, fynd 527.

Flintan i dessa grus- sand- och klapperstenslager är genomgående av mesolitisk typ. Flintan har till en viss del, främst i schakt och meterrutor, hållits isär från de olika lagren, men största delen är hopslagen från alla lagren och kallas mesolitisk, allmänt.

Fyndtabell 33 - 38.

Eftersom större delen av område B genomgrävdes med stor spade insamlades en stor del fynd från bronsålderns mörkfärningar och kulturlager blandat med fynd från den mesolitiska gula grusiga sanden.

SAMMANFATTNING AV HELA FYNDMATERIALET FRÅN PROVGROPAR,
YTPLOCKNING OCH OMRÅDE A

Flinta (st)	Provgropar + ytplockning	Område A	Summa
Knackstenar			
Kärnor			
Kärna	3	1	4
Knuta	2	1	3
Kärnredskap tillhuggna			
Tillslaget flintstycke	1	2	3
Kärnredskap flathuggna			
Kärnredskap slipade			
Obearbetade avslag	88	355	443
Avslagsredskap tillhuggna			
Skrapa	1	1	2
Avslag med retusch	3	1	4
Avslagsredskap flathuggna			
Pilspets		1	1
Avslagsredskap slipade			

Flinta (st)	Provgropar + ytplockning	Område A	Summa
Övrig flinta	209	2 693	2 902
Bergart (st)			
Brynefragment	1		1
Övrigt (gr)			
Keramik	50	6	56
Pimpsten	16		16
Kol		42	42
Brända ben		20	20

SAMMANFATTNING AV HELA FYNDMATERIALET FRÅN OMRÅDE B

Flinta (st)	Bronsålder	Mesolitikum	Bronsålder + mesolitikum	Summa
Knackstenar	1	1		2
Kärnor				
Kärna	1	17	19	37
Knut	30	9	50	89
Handtagskärna			3	3
Övrig mikro- spånkärna	1	1	1	3
Kärnredskap tillhuggna				
Kärnyxa		4	3	7
Yxa (kärnyxa)			1	1
Kölskrapa			1	1
Kärnspets		1		1
Eldslagnings- sten?			1	1
Tillsl.flintst. m.retusch			1	1
Tillsl.flintst.	4	1	9	14
Flintstycke m. retusch		1		1
Kärnredskap flathuggna				
Kärnredskap slipade				
Obearbetade avslag	2 090	1 815	4 699	8 604
Kärnavslag		3	5	8
Avslagredskap tillhuggna				
Skrapa	5	4	6	15
Hullingspets			1	1

Flinta (st)	Bronsålder	Mesolitikum	Bronsålder + mesolitikum	Summa
Avslagsredskap tillhuggna				
Mikrospån m. retusch		1	2	3
Bearb.spets		3	2	5
Avsl.med bearb.spets	2	1		3
Avsl.m.ret.	38	29	69	136
Avslagsredskap flatnuggna				
Pilspets	2			2
Avslagsredskap slipade				
Avsl. av slipat redskap	1			1
Övrig flinta	3 487	3 166	10 160	16 813
Bergart (st)				
Bryne, fragm.	1			1
Fragm. av slip. redskap	1		1	2
Sten m. slip- spår?	1			1
Avslag?			1	1
Skiffer m. inristade linjer			1	1
Övrigt (gr)				
Keramik, orne- rad	4		7	11
Keramik, oorne- rad	9 979		1 705	11 684
Degelfragment	585 + 91?		133	718 + 91?
Gjutformsfragm?	17			17
Bränd lera	285		90	375
Pimpsten	163		312	475
Harts	10		1	11
Slagg?	46		7	53
Järn	14			14
Kol	236	3	100	339
Brända ben	< 1		1	1

Bronsålder = fynd från enbart klart mörkfärgad sand, dvs kulturlagret, anläggning 2, 13, 19, 25 och 14, med undantag av fynd 495 och 342 i anläggning 14.

Mesolitikum = fynd från ljus orörd sand, grus och klapper.

Bronsålder + mesolitikum = fynd, som tagits blandat från mörk och ljus orörd sand, från ploglagret och "bäcken" samt från de anläggningar, som inte förts till klar bronsålder samt anläggning 14, fynd 495 och 342.

FYNDBESKRIVNING FÖR HELA BOPLATSOMRÅDET 12:S79

Keramiken utgörs till största delen av rabbade 5 - 15 mm tjocka skärvor. Även icke rabbad keramik förekommer. En del kantbitar är rabbade ända upp till mynningskanten, andra har en slät hals ovanför rabbningen. Påsatta runda och avlånga knoppar förekommer liksom ett öra. Mynningskanten är vanligen rak.

Endast en krukskärva, 2 x 2,5 cm stor och 7 mm tjock, är ornerad. Orneringen består av inristade linjer i rutmönster (anläggning 14, fynd 205).

Ett par krukskärvor har kunnat hopsättas till en 10 x 13 cm stor och 15 mm tjock krukskärva med knopp och rabbning ända upp till den raka mynningskanten (kulturlagret, fynd 89, fig 52).

En del av keramiken i anläggning 25 har kunnat sättas ihop till ett fragmentariskt kärl, som troligen varit dubbelkoniskt med rabbning ända upp till den närmast utåtböjda mynningskanten. Mynningsdiametern har troligen varit ca 23 cm. Godstjockleken är 10 mm (fynd 425, fig 51).

I anläggning 20 fanns ett fragmentariskt kärl av en annan typ. Godstjockleken är 5 mm. Ytan är slät och mynningskanten är utåtböjd. Mynningsdiametern är ca 15 cm (fynd 70, fig 53).

De osäkra gjutformsfragmenten i anläggning 2 (fynd 173) består av bränd lera med obestämbara avtryck.

Degelfragmenten (fig 54) består av bränd lera, ofta med röd beläggning på kanten. Deglarna har troligen varit av den ovala typ med flat botten som bla finns från Broåsen, Grimetons socken i Halland ¹⁾.

Beträffande flintan kan man klart se en skillnad mellan den från det sotfärgade bronsålderslagret och den från underliggande grus- sand- och klapperstenslager.

Bland den mesolitiska flintan, som till stor del är svallad, finns

ganska många stora avslag, spån och mikrospån. Kärnorna utgörs främst av sådana med plattform. De bearbetade spetsarna (fig 73 - 75) är gjorda av avslag eller spån.

I bronsåldersflintan som inte är svallad saknas spånen nästan helt. Samma gäller också på andra bronsåldersboplatser t.ex. Hötofta i Skåne²⁾. Många avslag är små och tunna. Bland kärnorna dominerar de, som är slagna runt om och alltså saknar riktig plattform, sk knutor. Av de tre flathuggna pilspetsarna är en helt flathuggen på båda sidor (fynd 45, avbaningsyta Ia). En är helt flathuggen på ena sidan och endast delvis på den andra (fynd 205, i anläggning 14, fig 55) medan den tredje endast är flathuggen vid kanterna på båda sidor (fynd 367 i kulturlagret, fig 56).

SAMMANFATTNING

Inom boplatssområdet 12:S79 fanns rester av dels en mesolitisk bosättning, dels en yngre bronsåldersbosättning.

Resterna av den mesolitiska boplatsten utgjordes av slagen flinta, som låg inlagrad i ett tjockt grus- och sandlager i både område A och B. Fynden utgjordes i huvudsak av avslag och kärnor, bla handtagskärnor samt några kärnyxor, borrhspetsar och en hullingspets.

Spåren av bronsåldersboplatsten var koncentrerade till område B. Två närmast parallella mörkfärgningar (anläggning 13 och 19) har tolkats som väggarna i ett i stort sett rektangulärt delvis skadat långhus, 30 m långt och 10 m brett. Väggarna, som var 2 - 3 m tjocka, var förmodligen uppbyggda av grästorv. Inne i huset fanns förutom några stolphål och en liten skärvstenshög (anläggning 21) en rektangulär sotig nergrävning (anläggning 4). Mellanväggarna fanns ett upp till 0,5 m tjockt, sotigt fyndrikt kulturlager, som också sträckte sig ut utanför väggarna. Utanför huset fanns några liknande avlånga mörkfärgningar (anläggning 11, 30 och 35) samt flera mindre mörkfärgningar av olika typ.

Strax utanför huset fanns en troligen nergrävd lerklädd grop med ett över- och ett underliggande kollager (anläggning 2) samt förmodligen rester av en liknande skadad lerklädd grop

(anläggning 36).

Fynden som framför allt låg i kulturlagret och i anläggning 14 utgjordes i huvudsak av keramik, degelfragment och flinta, främst avslag men också kärnor och knutor och några redskap bla två flathuggna pilspetsar.

DATERING OCH UTVÄRDERING

Den äldsta bosättningen inom området är från m e s o l i t i s k tid och utgörs av flintan i klappern och grus- och sandlagren. Ett kolprov från denna boplats har C^{14} -daterats till 4 755 f.Kr. Flintan verkar vara av enhetlig typ och hör troligen tidsmässigt ihop. Detta gäller i varje fall flintan i område B. Flintan skulle emellertid också kunna härröra från oliktidiga boplatser, vilka dock alla bör vara äldre än ca 4 500 f.Kr. dvs före den postglaciala transgressionens maximum ³⁾. Själva boplatsten har troligen legat på något högre nivå än fyndplatsen. Då havet under den postglaciala transgressionen steg upp över området till ca 25 m över havet drogs flintan tillsammans med grus och sand ner och inlagrades på fyndplatsen.

Om den undre klappern bildats under den senglaciala regressionen (jfr Exkurs 5) kan man även ha bott direkt på denna yta och flintan i den behöver då inte vara nerdragen från högre liggande partier. Denna bosättning måste ha skett någon gång mellan det att stranden dragit sig ner under 22 m över havet och innan den åter steg över denna nivå under den postglaciala transgressionen, dvs mellan ca 7 500 och 5 500 f.Kr. om man följer Sandegrens schema. ³⁾

Under y n g r e b r o n s å l d e r har i varje fall dalgången med område B åter varit bebodd. Både keramiken och flintan i det övre sotiga sandlagret, kulturlagret, och i nergrävningarna verkar vara av bronsålderskaraktär. Denna datering stöds också av tre C^{14} -prover som ger en datering till 565, 620 respektive 680 f.Kr.

Dessutom finns en C^{14} -datering till 1 325 f.Kr. och en till 480 e.Kr. (Se nedan).

De två parallella mörkfärgningarna anläggning 13 och 19 har

som ovan nämnts tolkats som väggar i ett stort sett rektangulärt långhus med tjocka väggar av grästörv. Taket har troligen varit uppburet av stolpar inne i huset. I sydväst fanns rester av något som tolkats som en kortvägg. I nordöst fanns inga spår av kortvägg men en eventuell sådan kan ha förstörts.

Kolet som gett C^{14} -datering till 480 e.Kr. kommer från en koncentrerad kolfläck i anläggning 19. Denna kolfläck hör dock troligen inte ihop med själva väggen (anläggning 19). På grund av lagerförhållanden och fynden bör huset trots denna C^{14} -datering dateras till yngre bronsålder.

Rektangulära långhus från bronsåldern är tack vare de senaste årens undersökningar kända från flera håll bla i Danmark, Tyskland och Holland⁴⁾. Dessa hus har som regel haft lerklinade flätverksväggar men husmed torvväggar är också kända från bronsåldern bla i Holland⁵⁾ och Norge. I Rogaland har resterna av ett hus som troligen haft jord- eller torvväggar undersökts. Detta hus, som är C^{14} -daterat till 650⁺-60 f.Kr. är emellertid mycket mindre än huset i Röra och har mycket smalare väggar⁶⁾.

En tidigare sannolikt okänd företeelse utgör anläggning 2. Tolkningen av den är oklar. Möjligen har man satt ner gjutformar i lerans trekantiga fördjupning för att hålla dessa varma i väntan på den smälta bronsen. Leran är ej så hårt bränd att det kan röra sig om själva smältplatsen. Både det över- och underliggande kollagret borde rimligen höra ihop med den lerklädda gropen, men det undre kollagret är C^{14} -daterat till 1 325 f.Kr. och kolet direkt ovanpå leran till 565 f.Kr.

Anläggning 36 utgjordes troligen av de skadade resterna av en liknande lerklädd grop som fanns i anläggning 2. Den brända leran i anläggning 36 låg antingen på sin ursprungliga plats och var då troligen skadad av nergrävningen för anläggning 19 eller också var den brända leran ditslängd från någon plats i närheten.

F Y N D T A B E L L E R

1. Provgroparna

Fynd nr	Provgrop nr	Keramik		Pimpsten		Flinta avslag			Flinta övrig			Flinta redskap			Övrigt
		gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	
1	5					10	800	2	296	2	296	2	296	2	
2	7					2	11	3	3			1	1110		
3	16	6				7	15	11	22						
4	17	30				12	63	19	175			1	20		
5	15					4	19	9	25						
6	14					7	28	15	29						
7	13					4	38	9	99						
8	12			16		10	66	44	214			1	15		
9	11					1	3	14	175						
10	19					1	38	1	1						
11	20			5				4	36						
13	2							1	12						
14	6							2	2						
15	10					2	87	4	139						
16	32					2	31	1	42			1	37		
17	29					2	49	5	40						
18	27					2	4	180	3	18					
19	26					3	24								
20	31					2	32	4	7						
22	35			2		1	1	12	26						
30	39					1	1	1	16						
31	38					1	1	3	3			1	7		
32	40					1	6	14	14						
33	36					8	13	11	25						
41	41							4	23						
42	42							4	2						
43	46					1	1	2	6						
110	47					1	2	1	8						
111	49					2	2	6	46						
112	1											1	3		
113	33	3													
Summa		46	16	88	1510	209	1504								

2. Ytplockningen

Fynd nr	Keramik		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap			
	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st
21	4	22	360	38	410		Knuta	1	146	
							Avslag med retusch	2	16	

3. Område A. Meterruta 11, 12.

Fynd nr	Prov-beteckning	Lager	Flinta avslag		Flinta övrig	
			st	gr	st	gr
85	M 11 + 12	Ploglager	12	51	42	460
87	M 11 + 12	Grusig sand	3	8	8	27
95	M 11 + 12	Ploglager + grusig sand	12	56	30	227
Summa			27	115	80	714

4. Område A. Schakt 1-II, meterruta 1-3, 7, avbaningsyta 1a

Fynd nr	Provbeteckning	Lager	Kera-mik		Brända ben		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap	
			gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st
34	Schakt i-II	Plogl. Plogl.+ sand o.			2	25	156	57	1360			
46	Schakt I-II	grus Sand o.			1	47	147	1015	990	Knuta	1	22
72	Schakt I-II	grus Sand o.	6		1	34	56	556	740			
86	Schakt I-II	grus Klapper			1	9	9	139	2900			
23	M 1	Plogl.			1	2	6	7	133			
26	M 1	Klapper			1	12	430	6	88	Avsl.m.ret.	1	74
28	M 2	Plogl.			1	1	1	4	115			
29	M 3	Klapper			1	1	2	12	57			
25	M 3	Plogl.			1	1	2	64	216			
44	M 7	Plogl.+ sand o.				22	31					
45	M 7	grus				13	11	74	68	Pillspets Skrapa?	1	2
74	M 7	Sand o.				5	3	21	29			5
124	Ytavb. Ia	grus				17	109	36	390			
123	Ytavb. Ia	Plogl. (konc.)				1	3	4	68			
133	Ytavb. Ia	Plogl.+ grus o.			10	15	136	83	1200	Tillsl. flintst.	1	58
138	Ytavb. Ia	Grus o.			5	23	53	237	1910	Tillsl. flintst.?	1	1100
170	Ytavb. Ia	sand Klapper										
Summa			6	21	228	1155	2315	10264				

5. Område A. Schakt IV, anläggning 1, avbaningsyta Ib

Fynd nr	Provbe-teckning	Lager	Kol		Flinta avslag		Flinta övrig	
			gr	st	st	gr	st	gr
82 83	Schakt IV Schakt IV	Plogl. Sotig, grusig sand=anl. 1	20	8	46	20	294	
84	Schakt IV	Grusig sand		13	86	44	1260	
137 Ib	Avb.yta Ib	Plogl. o. grusig sand		19	85	108	1700	
142 Ib	Avb.yta Ib	Grusig sand		11	161	51	570	
140 Ib	Avb.yta Ib	Sotig, grusig sand=anl. 1	22					
141 Ib	Avb.yta Ib	Sotig, grusig sand=anl. 1		6	21	27	55	
Summa			42	57	399	250	3879	

6. Område A. Avbaningsyta Ia, b.

Fynd nr	Provbe-teckning	Lager	Brända ben		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap	
			gr	st	st	gr	st	gr	art	st
122 Ia+b	Ytavb. Ia+b	Plogl. grus o. sand	<1		21	217	10	340	Kärna 1	73

7. Område B. Ploglagret

Fynd nr	Område	Keramik	Degelfragment	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
				gr	st	gr	st	art	st	
47	M.4			9	40	15	94	Handtagskärna, fig. 77	1	34
51	M.5			7	28	26	61			
55	M.6	2	8	42	118	149	403			
50	M.8			10	37	12	67			
78	M.9+10			11	18	17	52	Avsl.m.re-tusch?	1	2
39	Sch. III	7		66	460	137	508	Avsl.m. retusch	3	23
169	Ila	88		48	265	165	588	Knuta Eldslagn. sten?	1	37
406	IV			4	107	2	6	Avsl. m. retusch	1	13
								Avsl.m. retusch	1	11
								Avsl.m. retusch	1	20
Summa:		97	8	197	1073	523	1779			

8. Område B. "Bäcken"

Fynd nr	Område	Keramik	Degelfragment	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
				gr	st	gr	st	art	st	
196	Ib			8	105	58	228			Pimpsten, 28 gr.
360	Iic			2	11	2	22			
199	Iic+d+e	12		54	379	61	521	Knutor	2	157
340	IIf	9		112	1039	204	1565	Handtagskärna, fig 76	1	50
								Mikrosp. m.ret.	1	1
								Avsl. m. retusch	5	78
Summa		50	26	176	1534	325	2336			

10. Område B. Anläggning 13, mörkfärgningen

Fynd nr	Område	Keramik	Degelfragment		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
			gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	
67 M.6		16		24	76	62	127		Avsl.m. bearb.sp. 1	15	
163 Sch III		23		13	71	19	194		Avsl.m.ret. 1	15	
445 IId				13	61						
200 IId +e		13	5	32	143	71	245		Knutor 2	32	Pimpsten 6 gr
228 IId		20	10	14	94	13	86		Avsl.m.ret. 1	4	Harts 2 gr Pimpsten 1 gr
453 IId +f		18		10	54	10	17				Bränd lera 2 gr
229 IIf		14	4	53	200	80	250		Avsl.m.ret. 2	9	Bränd lera 4 gr, pimpsten 1 gr
450 IIf +IV		3	8	171	1170	243	2070		Knuta 1	99	Pimpsten 26 gr
									Knuta, fragm 1	16	
									Kärna 1	26	
									Kärnavsl. 1	21	
									Tillsl. flintst. 2	106	
522 IIf			25	50	710	63	630		Avsl.m.ret. 3	67	
41 1/2 IV		2		9	36	12	41		Knuta, fragm 1	40	Pimpst. 1 gr
									Avsl.m.ret. 1	36	
Summa		109	52	389	2615	573	3660				

11. Område B. Anläggning 13, mörkfärgningen och kulturlagret

Fynd nr	Område	Keramik	Degelfragment		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
			gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	
129 IId		4		24	129	42	137		Avsl.m.ret. 1	24	Bränd lera 1 gr Järn 11 gr Järn 3 gr
175 IIf		12	4	21	53	29	99		Knuta 1	28	
202 IIf		10		13	62	11	58		Avsl.m.ret. 1	11	
Summa		26	4	58	244	82	294				

9. Område B. Kulturlagret mellan och ovanpå anläggning 13 och 19

Fynd nr	Område	Keramik	Degelfragment		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
			gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	
48 M.4		13		24	191	25	165				Kol 8 gr
52 M.5		14		28	130	44	170		Avsl.m.ret. 1	6	Kol 7 gr
58 M.8		64		9	102	42	170				Kol 18 gr
54 Sch III		3		58	419	48	251		Avsl.m.ret. 1	11	
89 Sch III		276									Pimpsten 3 gr
V S fig del 52											Kol 7 gr
313 IId		1419	4	34	238	74	335				Pimpsten 2 gr
197 IId		9	5	23	62	78	385				Bränd lera 10 gr
211 IId		102	30	25	66	37	324		Avsl.m.ret. 1	7	Pimpsten 1 gr
150 IId +c		149	13	89	289	287	416		Avsl.m.ret. 2	9	Pimpsten 18 gr
367 IIf +e		6	21	61	333	88	363		Pilspeets (fig 56) 1	1	Kol 17 gr (-10gr f. C14 dat.)
									Avsl.m.be- 1	21	Pimpsten 22 gr
									arb.spets 1	9	Kol 9 gr
									retusch 1	38	Bränd lera 2 gr
404 IIf + IV		66		4	24	2	6		Knuta 1	19	
524 IIf		6		7	35	3	10		Avsl. m. retusch 1		Bränd lera 27 gr
408 IV		47	15	58	257	122	382				Pimpsten 9 gr
531 V		66		5	28	7	52				
Summa		2174	88	425	2174	857	2949				

14. Område B. Anläggning 19, mörkfärgningen och mesolitiska gruset.

Fynd nr	Område	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap	
		st	gr	st	gr	st	gr
519	IIB	48	429	51	567	Knutor Tillslaget flintstycke Avsl.m.ret.	53
500	V	14	126	30	396		2
							31
Summa		62	555	81	963		14

15. Område B. Anläggning 13 + 19 (kortväggen), mörkfärgningen.

Fynd nr	Område	Keramik		Degelfragment		Flinta avslag		Flinta övrig	
		gr	st	gr	st	gr	st	gr	st
396	IV	295	6	6	42	3	31		

16. Område B. Anläggning 13 + 19, Kortväggen, mörkfärgningen och mesolitiska gruset.

Fynd nr	Område	Keramik		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap	
		gr	st	gr	st	gr	st	gr	st
509	IV	14	100	930	185	2390	2	81	33
							Knutor	1	40
							Kärna	1	40
							Kärna	1	40
							Fig 66	1	6
							Avsl.m.ret.		
Summa		14	100	930	185	2390			

12. Område B. Anläggning 13, mörkfärgningen och mesolitiska gruset.

Fynd nr	Område	Keramik		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
		gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	
506	IId	8	450	11	168	Kärna Tillsl. flintst. Knutor Knuta	1	46		Bränd lera 7 gr Harts 1 gr
507	IIef	6	22	366	21		1	42		
498	IIIf	47	710	44	780		3	123		
215	IIg	57	80	777	147	1760	1	48		
Summa		63	157	2297	223	2979				

13. Område B, anläggning 19, mörkfärgning

Fynd nr	Område	Keramik		Degelfragm.		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt
		gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	
223	IId	10	9	42	194	125	1067	Pimpsten 16 gr Kol 1 gr Pimpsten 2 gr Kol 52 gr (+10 gr f. C14 dat.)	1	71		Bränd lera 41 gr Pimpsten 1 gr Skegg 4 gr
247	IIc	41	22	163	52	309	Skrapa					
469	IV	56	39	267	57	760	Skrapa Fig 61		1	79		
392	V		100	788	132	1018						
Summa		107	9	203	1412	366	3154					

17. Område B. Anläggning 14, mörkfärgningen samt fynd 495 och 342 från mörkfärgningen och mesolitiska gruset.

Fynd nr	Område	Lager	Keramik, oornr.	Degel-fragm.		Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap			Övrigt
				gr	st	gr	st	gr	st	art	st	gr	
359	IIC	svart +grått			60	273	69	266		Knuta	1	52	
248	IIC	grått	8		55	510	102	790		Avslag med ret.	1	10	
495	IIC	grått			8	41	20	475		Avslag m. retusch	1	2	Pimpsten 5 gr.
177	IIC+e	+mesol. svart+ kultur-lager	180	48						Knuta	1	84	
205	IIE	svart	440	+8? 142	183	780	381	700		Knutor	5	114	Bränd lera 22 gr.
					233	1240	268	880		Avslag m. retusch	2	17	Pimpsten 11 gr.
										Knutor	6	191	Keramik, ornerad, 4 gr.
										Mikrospånkärna, fragm., fig 78	1	11	Bränd lera, 39 gr.
										Pilspets, fig 55	1	1	Pimpsten, 5 gr.
										Skrapa, fig 60	1	37	Slagg? 18 gr.
330	IIE	svart (konc.)	223	97+ 83?	84	273	89	302		Avslag m. retusch	6	58	Kol 3 gr.
										Knutor	2	52	Bränd lera, 19 gr.
										Tillsl. flintst.	1	40	Pimpsten, 2 gr.
										Avslag m. retusch	3	63	Kol 81 (+10 gr f. C14).
501	IIE	svart +grått	173	68 fig 54	31	294	60	1070		Knuta?	1	10	Slagg? 23 gr.
										Avslag m. retusch?	1	10	Harts, 1 gr.
476	IIE	grått	48	4	9	81	14	41		Knacksten	1	726	Bränd lera? 94 gr.
342	IIE	grått+ mesol.			24	125	53	306		Kärna	1	20	
368	IIf	svart	40	13									
385	IIf	svart+ grått	3		6	34	6	28		Avsl. av slipat redskap	1	2	Bränd lera? 59 gr.
413	IV	svart	40	9	62	325	65	370		Knutor	2	205	Slagg? 4 gr.
													Bryne, fragm. 1 st., 4 gr.
416	IV	svart+ grått	52	36	62	349	135	366		Knuta	1	13	Bränd lera, 5 gr.
										Avsl. m. retusch	1	5	Pimpsten, 5 gr.
483	IV	grått			2	2	4	11					Harts, 1 gr.
Summa			1207	417+ 91?	819	4327	1266	5605					

18. Område B. Anläggning 21.

Fynd nr	Flinta avslag	Flinta övrig
	st	gr
475	22	109 45 240

19. Område B. Anläggning 20.

Fynd nr	Keram- mik	Kol	Flinta avslag	Flinta övrig
	gr	gr	st	gr
70	166 fig 53	3	11 12	26 12

20. Område B. Anläggning 3.

Fynd nr	Kol	Bränd lera	Flinta avslag	Flinta övrig	Flinta redskap
	gr	gr	st	gr	art
184	19	13	14	20	30 11 Knuta

21. Område B. Anläggning 4.

Fynd nr	Keram- mik	Flinta avslag
	gr	st
185	2	1 25

22. Område B. Anläggning 5.

Fynd nr	Flinta avslag	Flinta övrig
	st	gr
186	1	2 2 16

23. Område B. Anläggning 6.

Fynd nr	Flinta avslag	Flinta övrig
	st	gr
187	5	10 7 19

24. Område B. Anläggning 7

Fynd nr	Keram- mik	Kol	Flinta avslag	Flinta övrig
	gr	gr	st	gr
325	6	9	3 29	3 3
333		11	4 20	2 3
Summa	6	20	7 49	5 6

25. Område B. Anläggning 8.

Fynd nr	Flinta avslag	Flinta övrig
	st	gr
334	3	4 8 20

26. Område B. Anläggning 16.

Fynd nr	Kol	Flinta avslag	Flinta övrig
	gr	st	gr
332	1	4	8 26 127

27. Område B. Anläggning 22.

Fynd nr	Keram- mik	Kol	Flinta avslag	Flinta övrig
	gr	gr	st	gr
505		12	6 11	4 4
399	6		20 199	13 96
Summa	6	12	26 210	17 100

28. Område B. Anläggning 24.

Fynd nr	Flinta avslag	Flinta övrig	Flinta redskap
	gr	st	gr
410	10	40 22	58 Käraavsl. 1 6
480	30		Avsl.m. retusch 1 23
481	18	138 19	105
Summa	30	28 178 41	163

29. Område B. Anläggning 24.

Fynd nr	Keram- mik	Kol	Pimpsten	Flinta avslag	Flinta övrig
	gr	gr	gr	st	gr
390	1	9	1	1	5

30. Område B. Anläggning 25.

Fynd nr	Keram- mik	Dagel- fragm.	Kol	Flinta avslag	Flinta övrig	Flinta redskap	Övrigt
	gr	gr	gr	st	gr	st	gr
322	840		28	40	132 74	2 34	Harts, 3 gr. Brända ben, 1 gr.
425	2195		68	11	20 13	1 3	Pimpsten, 9 gr. Sten m. slipp-spår? 1 st. 142 gr.
434	1960		10	15	100 15		Harts, 2 gr.
436	710	9	12	26	147 38	2 190	
504				1	1	1 39	
Summa	5705	9	118	93	400 140	487	

31. Område B. Norra delen.

Fynd nr	Keram- mik	Kol	Pimpsten	Flinta avslag	Flinta övrig	Flinta redskap
	gr	gr	gr	st	gr	st
233	11a	14	9	49	222 127	339 3 44

37. Område B. Mesolitiskt, allmant.

Fynd nr	Område	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt	
		st	gr	st	gr	art	st	gr	
99	M9+10	23	148	27	158				
160	Schakt III	27	234	50	532	Knuta	1	33	
154	Schakt V, hela	23	165	8	19	Knuta	1	36	
						Avsl.m.ret.	1	9	
132	Schakt V, v. del	90	880	143	900	Mikrospånknarna fragment	1	7	
						Kärnavslag	1	7	
						Avsl.m.ret.	1	28	
145	Schakt IX	22	89	18	282	Knuta	1	45	
344	IIb	51	770	101	1340				
292	IIc	36	205	108	910	Kärnyxa, fig 65	1	139	
210	IId	270	3910	772	12630	Tillisl. flintst	1	66	
						Skrapa, fragm.	1	9	
						Bearb.spets, fig 75	1	13	
						Avsl.m.ret.	1	21	
343	IIe	12	83	20	273				
172	IIb+c+d+e	11	24	17	32	Kärna	1	19	
323	II f	67	1060	149	1140	Skrapa	1	6	
						Kärna	1	34	
190	IIg	212	3050	320	7080	Kärnyxa, fig 64	1	79	
						Kärnyxa, fragm. fig 63	1	50	
						Flintst.m.ret?	1	691	
						Avsl.m.ret.	3	103	
451	II f+IV	7	62	10	70				
288	III								
	Schakt VII	7	35	3	92	Knuta	1	47	
						Knuta, fragm.	1	24	
						Kärna	1	40	
						Kärnyxa, fragm. fig 62	1	57	
						Bearb.spets fig 73	1	5	
468	IV hela	18	114	35	232				
409	IV SV-delen	19	155	31	437				
532	V	228	2460	322	4025	Knuta	1	58	
						Kärna	1	20	
						Avsl.m.ret.	4	46	
428	VI	11	104	36	312				
539	hela omr.B.	169	1690	175	4350	Knuta	1	55	
						Kärnor	3	86	
						Kärnspets, fig 68	1	35	
						Skrapa, fig 71	1	10	
						Bearb.spets, fig 72	1	6	
						Avsl.m.ret.	2	59	
Summa		11304	15238	2345	34804				

38. Område B. Troligen mesolitiskt.

Fynd nr	Område	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap	
		st	gr	st	gr	st	gr
327	Hela omr.B	183	3800	304	13028		
						Kärnor, hela o. fragment	7
						Kärnavslag	1
						Avsl.m.bearb. spets?	12
						Mikrospån m.ret. fragment	24
						Avsl.m.ret.	1
							86

39. Område B. Allmänt.

Fynd nr	Område	Keramik, oornier. gr	Degel- fragn. gr	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap			Övrigt
				st	gr	st	gr	art	st	gr	
79 77	M9+10 Schakt III			29	219	22	155	Avsl.m.retusch	1	11	
149	10-32 m Schakt III	11		31	225	35	171	Avsl.m.retusch?	1	39	
90	0-10 m Schakt V, ö del.			131	1180	329	1820	Knuta Avsl.m.retusch	1 2	168 122	
126	Schakt V V delen	15		40	219	157	710	Tillsl.flintstycle	1	26	
130	Schakt IX			25	79	31	210	Knutor	2	43	Brända ben, 1 gr. Pimpsten, 4 gr.
180	IIa	24 79	12 3	24 101	205 296	40 333	430 900	Avsl.m.retusch Knuta Kärna, fragment Yxa, (kärnya?) fig 69	1 1 1	17 57 9	Slagg? 1 gr. Bränd lera, 2 gr. Pimpsten, 94 gr.
224	IIb	4		82	890	222	2310	Tillsl.flintstycle Skrapa, fig 59 Avsl.m.retusch Kärnavslag Avsl.m.retusch	1 1 1 2	83 32 20 15	Pimpsten, 2 gr.
310 258	IIe IIId	39 5		68 124	408 1062	85 176	559 1771	Kärna Kärnavslag Avsl.m.retusch	1 1 1	45 11 11	Slagg, 2 gr. Bränd lera, 2 gr.
378 208 207 151	IIe IIb+c IIc+d+e IIb+c	8 104		38 35 7 230	197 115 66 1100	79 189 5 1456	663 185 15 3030	Avsl.m.retusch Avsl.m.retusch Bcarb.spets, fragm. Knutor Mikrosp.kärn.fragm. Tillsl.flintst. Avsl.m.retusch	1 1 1 6 1 1 4	17 5 214 9 82 56	Pimpsten, 1 gr. Pimpsten, 6 gr. Keramik, ornerad, 7 gr. Pimpsten, 18 gr. Kol, 6 gr.

Forts

Forts fyndtabell 39.

Fynd nr	Område	Keramik, örer.	Degel-fragm.	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt		
				st	gr	st	gr	art	st		gr	
114	IIa+b+c+d+e	23	17	113	554	237	1100	Knutor	3	146	Pimpsten, 7 gr.	
339	II f	35		206	1444	423	2152	Avsl.m.retusch	3	28	Bränd lera, 5 gr. Pimpsten, 7 gr.	
								Handtagkärna	1	66		
								Kärnor	2	45		
								Knutor	2	32		
176	II g	60		346	3411	550	4720	Skrapor	2	5	Bränd lera, 15 gr. Pimpsten, 19 gr. Fragn.avslipad redskap, av berg-art, 1 st 18 gr.	
								Avsl.m.retusch	2	12		
								Knutor	3	231		
								Kärnor	3	84		
115	III hela	14		90	500	151	1010	Avsl.m.retusch	1	5		
								Knuta, fragment	6	63		
								Tillslägna flintstycken	1	23		
								Avsl.m.retusch	1	66		
252	III	326		410	2934	994	9923	Avsl.m.retusch	2	17	Avslag? av berg-art, 1 st 21 gr.	
								Knutor	1	2711		
								Kärnor	5	550		
								Tillsl.flintst.	4	550		
326	IV	19	21	176	1165	173	1611	m.retusch	1	272	Pimpsten, 21 gr Bränd lera, 25 gr.	
								Skrapa	1	26		
								Bearb.spets, fig 74	1	11		
								Avsl.m.retusch	5	45		
238	IV schakt			7	8	29	47	Knutor	3	302		
								Kärna	1	154		
								Kärnfragment	1	19		
								Kärnya?, fragment	1	29		
513	IV schakt i anl 30, 32, 35							Tillsl.flintst.	1	36		
								Mikrospån m.ret.	2	1		
								Avsl.m.ret.	1	1		
									3	51		
514	IV schakt i anl 30, 33			15	122	32	395	Kärna	1	14		
								Avslag m.ret.	1	6		
364	V	48		12	76	9	41	Avslm.retusch	1	3	Pimpsten, 13 gr.	
								Knutor	4	227		
								Kärnavslag	2	56		
								Avsl.m.retusch	8	158		
492	V N delen	46		192	1499	381	2854	Knutor	2	140	Pimpsten, 14 gr.	
								Kärnya, fig 67	1	85		
								Kölskrapa,fig 79	1	20		
								Avsl.m.retusch	2	22		
328	VI	440	46	1146	10860	2050	17000	Knutor	2	159	Bränd lera, 8 gr. Pimpsten, 42 gr. Skiffer m. inrist. linjer, 1 st 3 gr.	
								Kärnor	2	36		
								Hullingspets, fig 70	1	1		
								Skrapor?	2	92		
								Avsl.m. retusch	7	175		
Summa		1300	99	3852	28972	8538	56876					

SUMMARY

12:S 79 is a settlement site in the parish of Björlanda on the island of Hisingen in the City of Göteborg. The settlement area was situated on the eastern side of the Sörred valley and comprised a few small sandy valleys sheltered by hills (figs. 1, 41). During the Old Stone Age the Sörred valley was a strait, and during the Bronze Age an inlet of the sea cut into its southern part.

In the most profitable part of the excavated area (area B) the lowest level consisted of a layer of gravel and sand with worked flints. The flints included core axes (figs. 62 - 67), a barbed point (fig. 70), borers (figs. 72 - 75), handle cores (figs. 76 - 78) and other cores. During the postglacial transgression (c. 4500 B.C.) the sea rose to about 25 m above the present sea-level. It seems likely that the flints were then washed down from slightly higher ground nearby and became incorporated in the layer of gravel and sand. C14 analysis of charcoal from this layer gave a date of 6705^{+150} B.P., i.e. 4755 B.C.

The Mesolithic settlement was overlaid by the remains of a Bronze Age settlement. Two oblong areas of darkly coloured soil (structures 13 and 19) have been interpreted as the walls of a long house, 30 m long and 10 m wide (fig. 6). The walls had a width of 2 - 3 m and were probably constructed of turf (fig. 46). Inside the house there were some post-holes (fig. 6) and a sooty rectangular hollow (structure 14, fig. 6). In the hollow and in the culture layer between, and in some places outside, the walls as well as in the walls there was a large number of finds: potsherds (figs. 51, 52) fragments of crucibles (fig. 54) and flints, both waste and implements including two pressure-flaked arrowheads (figs. 55, 56). Charcoal from structure 14 has been dated through C14 analysis to 2630^{+100} B.P., i.e. 680 B.C. and charcoal from the culture layer to 2570^{+100} B.P., i.e. 620 B.C.

Close to "the house" there was a clay-lined pit (structure 2) filled with charcoal which has been dated through C14 analysis to 3275^{+100} B.P., i.e. 1325 B.C.

A few other dark patches of different sizes were found in the area.

A limited patch of charcoal in structure 19 has been dated through C14 analysis to 1470^{+100} B.P. In spite of this the house has been interpreted as belonging to the settlement of the Late Bronze Age on the basis of the finds and the stratification.

Litt:

- 1) Svensson, B. En gjuteriverkstad från bronsåldern. Göteborgs och Bohusläns fornminnesförenings tidskrift 1940. Göteborg 1940.
- 2) Stjernquist, B. Beiträge zum Studium von bronzezeitlichen Siedlungen. Lund 1969. Sid 115.
- 3) Sandegren, R. och Johansson, H.E. Beskrivning till karbladet Göteborg. Sveriges geologiska undersökning. Ser. Aa. N:o 173. Stockholm 1931. Sid 97.
- 4) Stjernquist, B. Aa. Sid 153 ff.
- 5) Butler, J.J. Nederland in de Bronstijd. 1969. Sid 71.
- 6) Meddelande i brev från A. Skjölsvold. Undersökningen planeras bli publicerad i Viking 1971. För dessa upplysningar tackar jag härmed A. Skjölsvold.

TECKENFÖRKLARING

1. Grästorv
 2. Ploglager
 3. Övre klappern
 4. Undre klappern
 5. Stenigt grus
 6. Grus
 7. Grus/sand (skiktad)
 8. Stenig, grusig sand
 9. Grusig sand
 10. Grusig sand, grå
 11. Grusig sand, svagt mörkfärgad
 12. Grusig sand, mörkfärgad
 13. Grusig sand, svagt sotig
 14. Grusig sand, svagt sotig, mörk- och ljusrandig
 15. Grusig sand, sotig
 16. Grusig sand, sotig, gråfläckig
 17. Grusig sand, sotig, mörk- och ljusrandig, delvis fet (torv)
 18. Grusig sand, sotig, starkt kolbemängd
 19. Sand
 20. Sand, grå
 21. Sand, svagt sotig
 22. Sand, sotig
 23. Sand, sotig, mörk- och ljusrandig
 24. Sand, sotig, med kol och keramik (F 434)
 25. Moig, grusig sand
 26. Moig, grusig sand, svagt mörkfärgad
 27. Moig, grusig sand, mörkfärgad
 28. Moig, grusig sand, sotig
 29. Moig, grusig sand, starkt sotig och kolbemängd
 30. Fin sand, grå
 31. Fin sand, ljus, ("Bäcken")
 32. Fin sand, ljus, ("Bäcken"?)
 33. Fin sand, ljus- och mörkrandig ("Bäcken")
 34. Mo, gråbrun, hårt packad med kolbitar
 35. Lerig mo, gul
 36. Lera
 37. Kollager
 38. Undre kollagret i anl. 2
 39. Sotlager med kol
 40. Fet svart strimma (torv)
 41. Bränd lera
 42. Täckdike
- - - - = oklar gräns

KEY TO THE SIGNS

- Turf line
 Plough soil
 Upper shingle
 Lower shingle
 Stony gravel
 Gravel
 Layered gravel/sand
 Stony, gravelly sand
 Gravelly sand
 Gravelly sand, grey
 Gravelly sand, slightly dark
 Gravelly sand, dark
 Gravelly sand, slightly sooty
 Gravelly sand with dark and light streaks
 Gravelly sand, sooty
 Gravelly sand, sooty with grey stains
 Gravelly sand, sooty with dark and light streaks, partly rich soil (turf)
 Gravelly sand, sooty with a large admixture of charcoal
 Sand
 Sand, grey
 Sand, slightly sooty
 Sand, sooty
 Sand, sooty with dark and light streaks
 Sand, sooty, with charcoal and pottery (F 434)
 Fine sand mixed with gravelly sand
 Fine sand mixed with gravelly sand, slightly dark
 Fine sand mixed with gravelly sand, dark
 Fine sand mixed with gravelly sand, sooty
 Fine sand mixed with gravelly sand, large admixture of soot
 Medium sand, grey
 Medium sand, light ("the brook")
 Medium sand, light ("the brook"?)
 Medium sand with light- and dark streaks ("the brook")
 Fine sand, greyish brown with closely packed pieces of charcoal
 Clayey fine sand, yellow
 Clay
 Charcoal
 Lower layer of charcoal in structure 2
 Layer of soot, with charcoal
 Streak of rich dark soil (turf)
 Burnt clay
 Covered drain
 Ill-defined limit

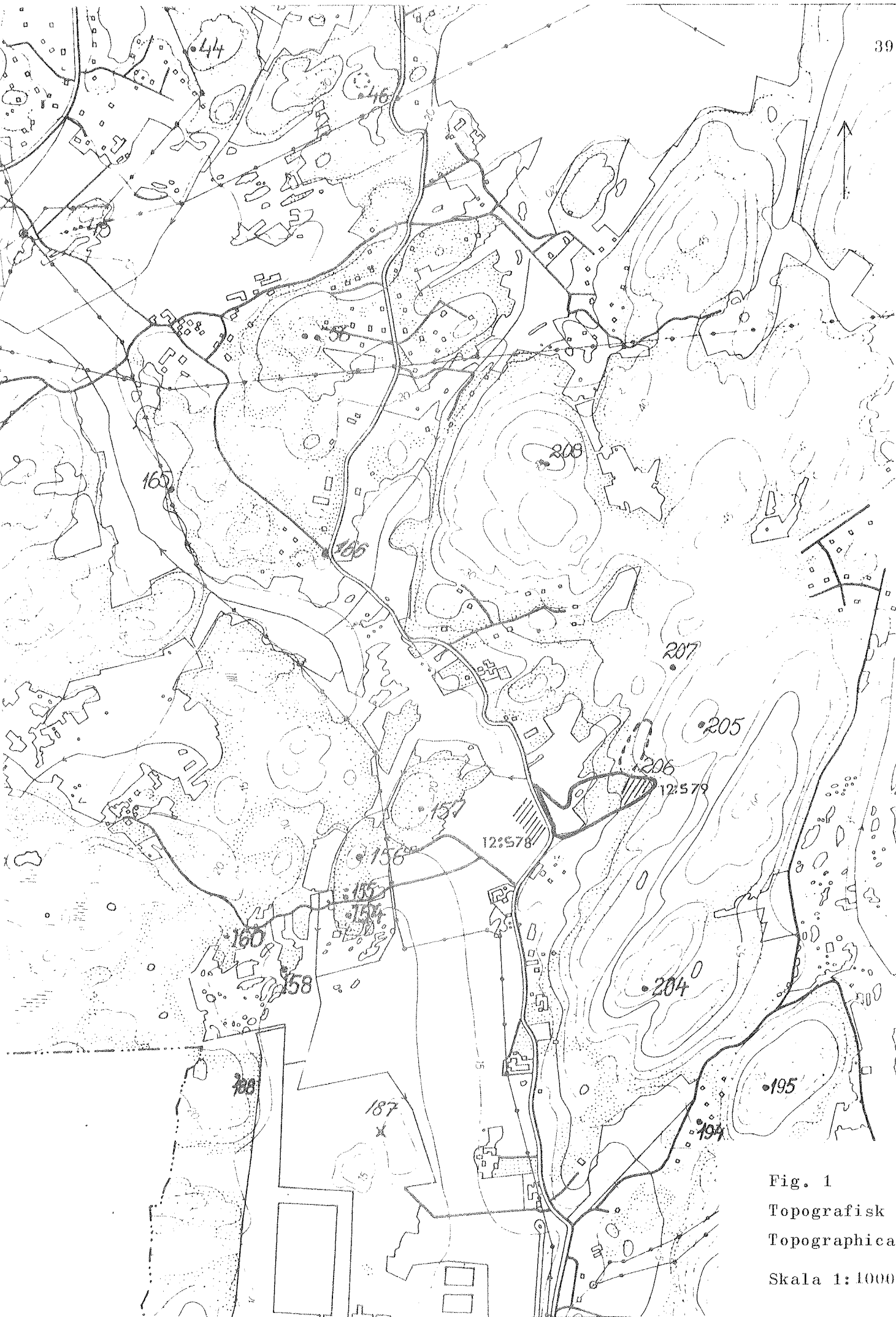

Fig. 1
Topografisk karta
Topographical map
Skala 1:10000

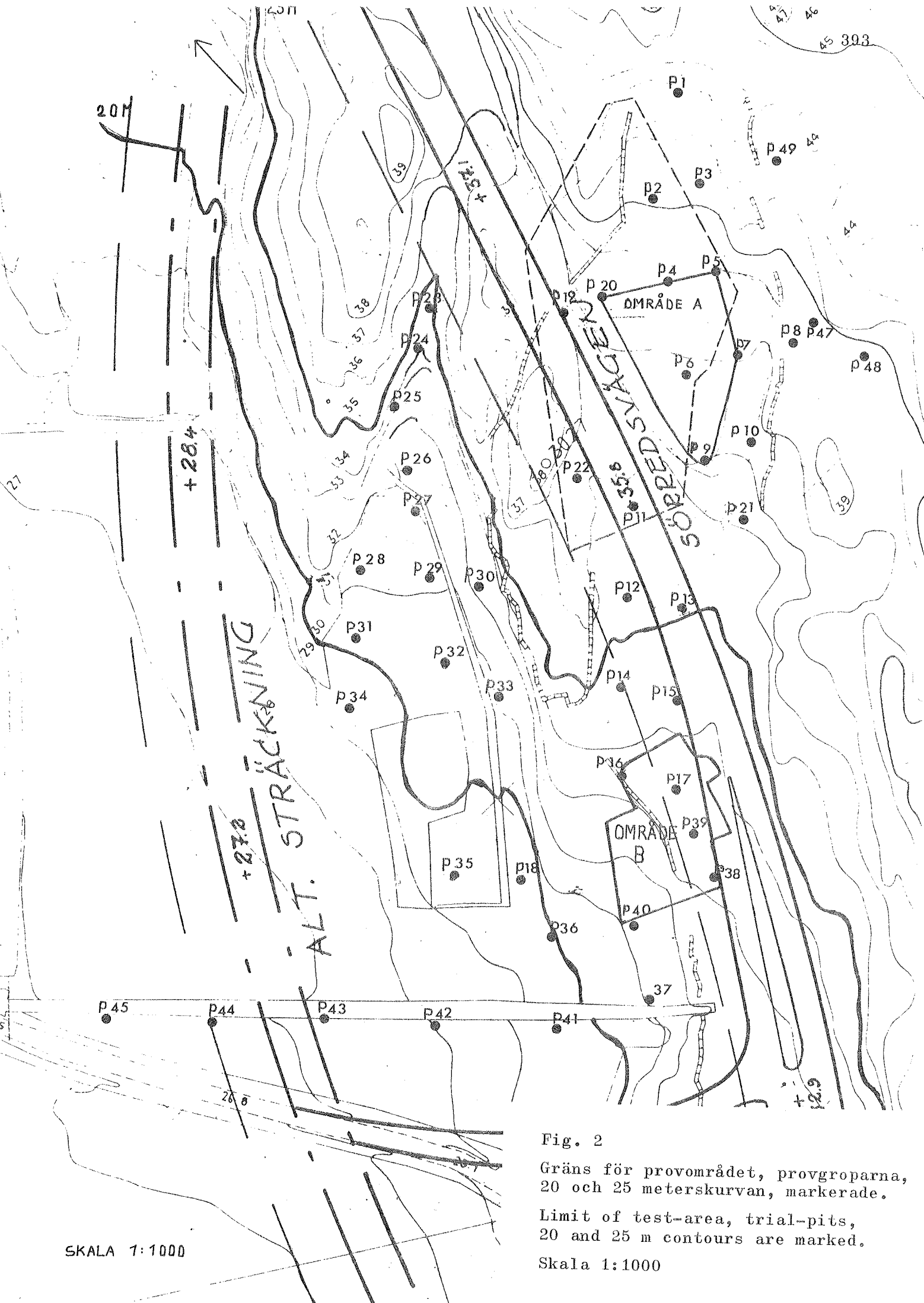

Fig. 2

Gräns för provområdet, provgroparna, 20 och 25 meterskurvan, markerade.

Limit of test-area, trial-pits, 20 and 25 m contours are marked.

Skala 1:1000

SKALA 1:1000

OMRÅDE A
AREA A

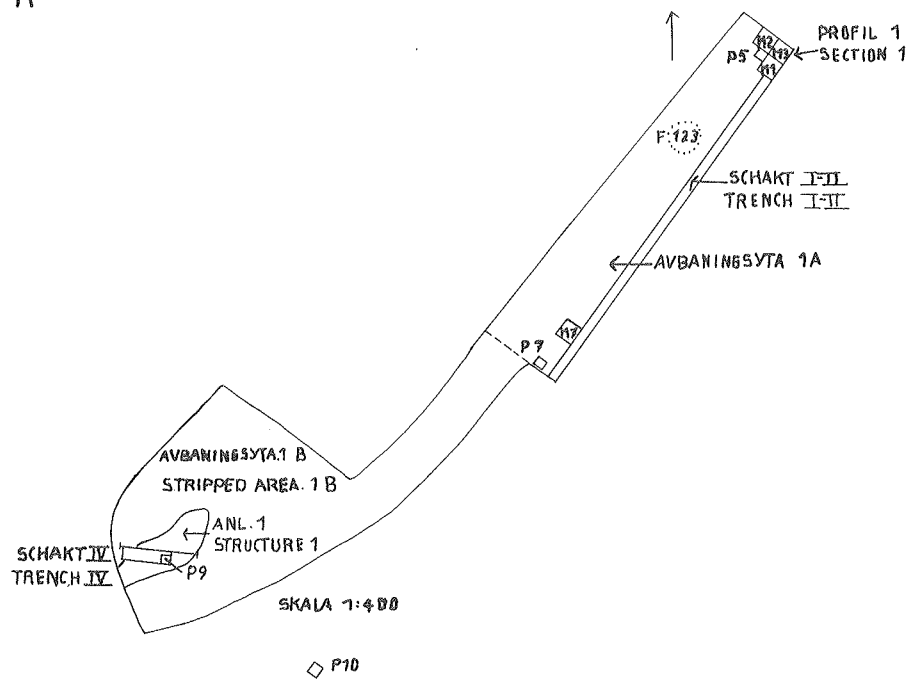

Fig. 3

OMRÅDE A
ANLÄGGNING 1
STRUCTURE 1

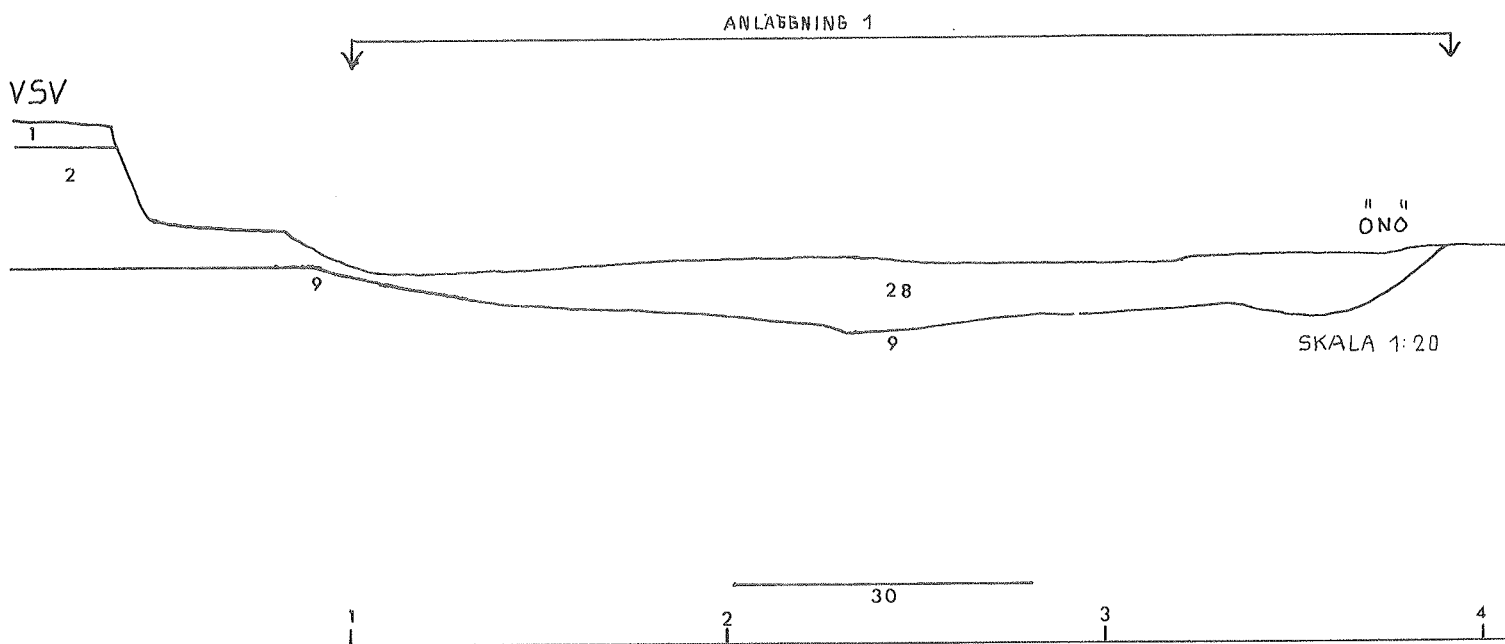
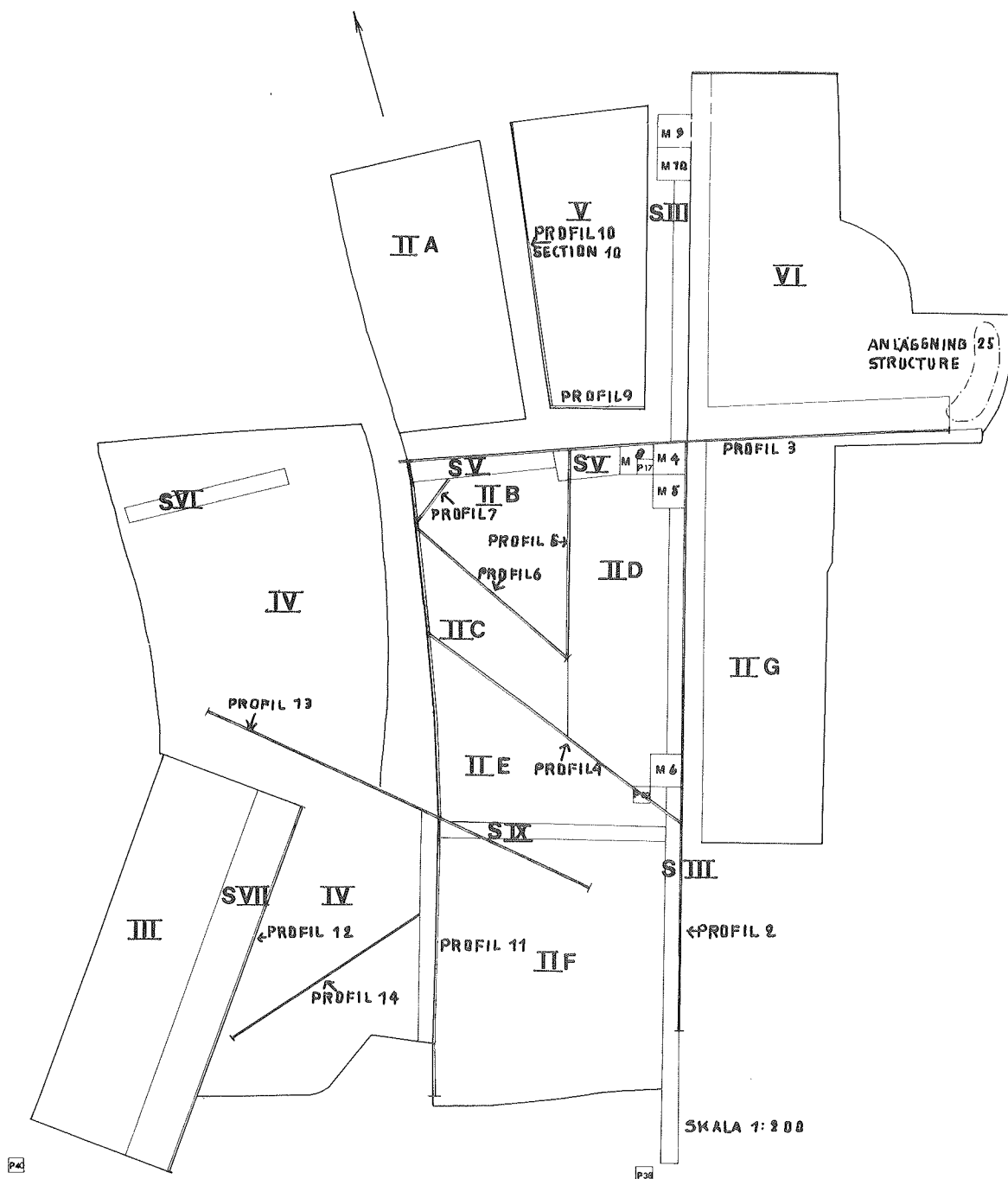

Fig. 4

OMRÅDE B AREA B

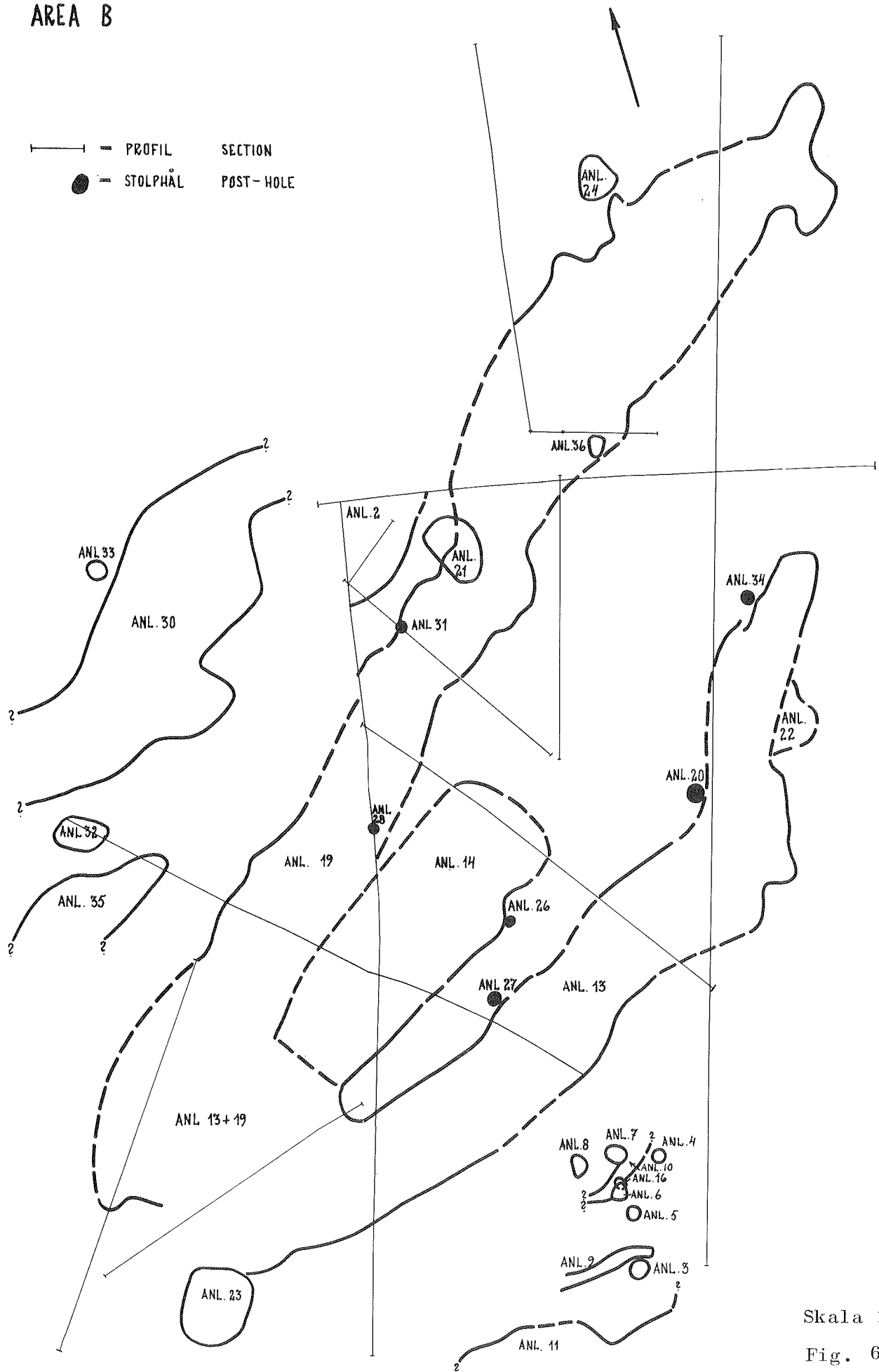

P = PROVGRÖP TRIAL-PIT
 M = METERRUTA METRE SQUARE
 S = SCHAKT TRENCH

Fig. 5

OMRÅDE B
AREA B

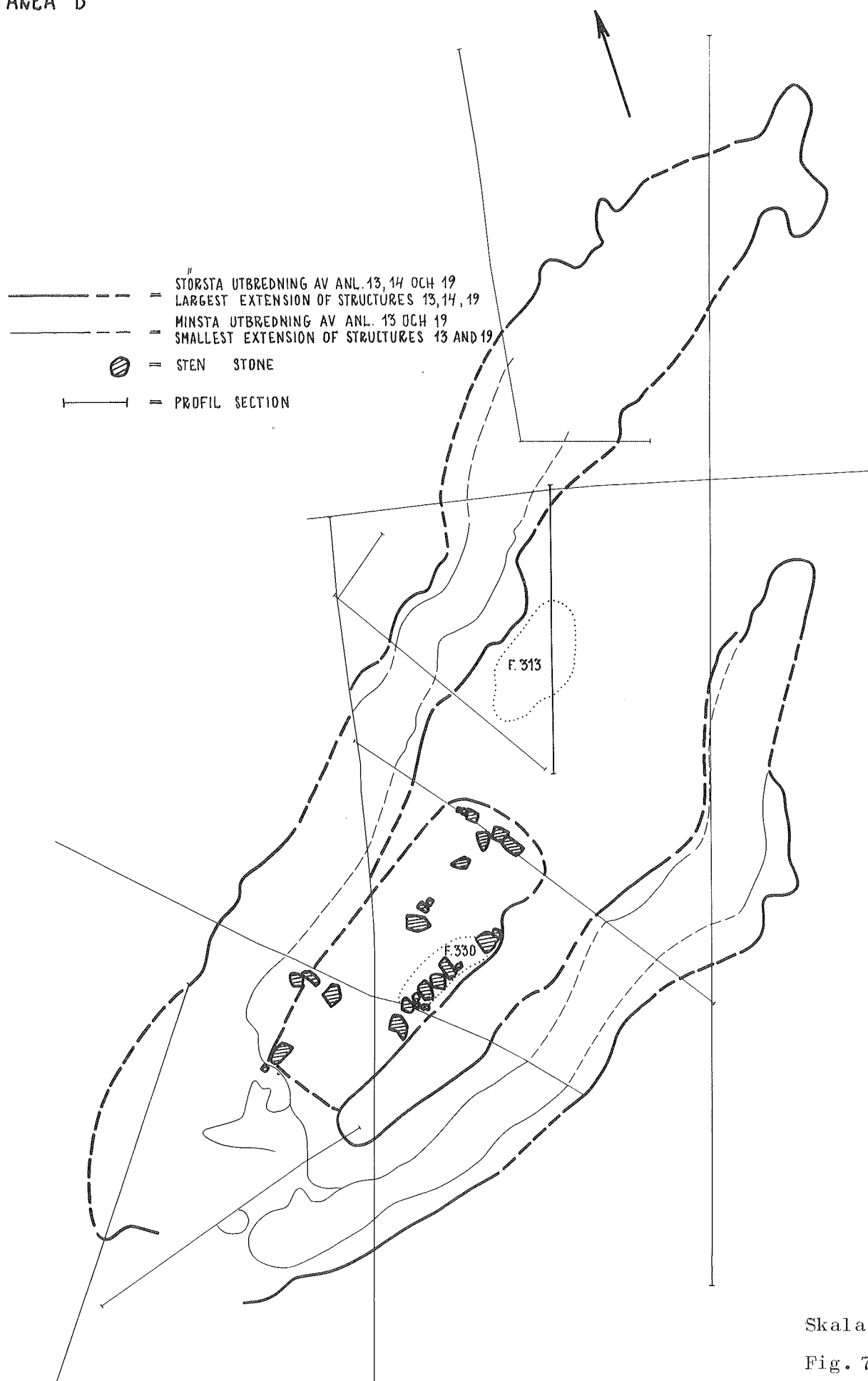
397

Skala 1:120

Fig. 6

OMRÅDE B
AREA B

Skala 1:120

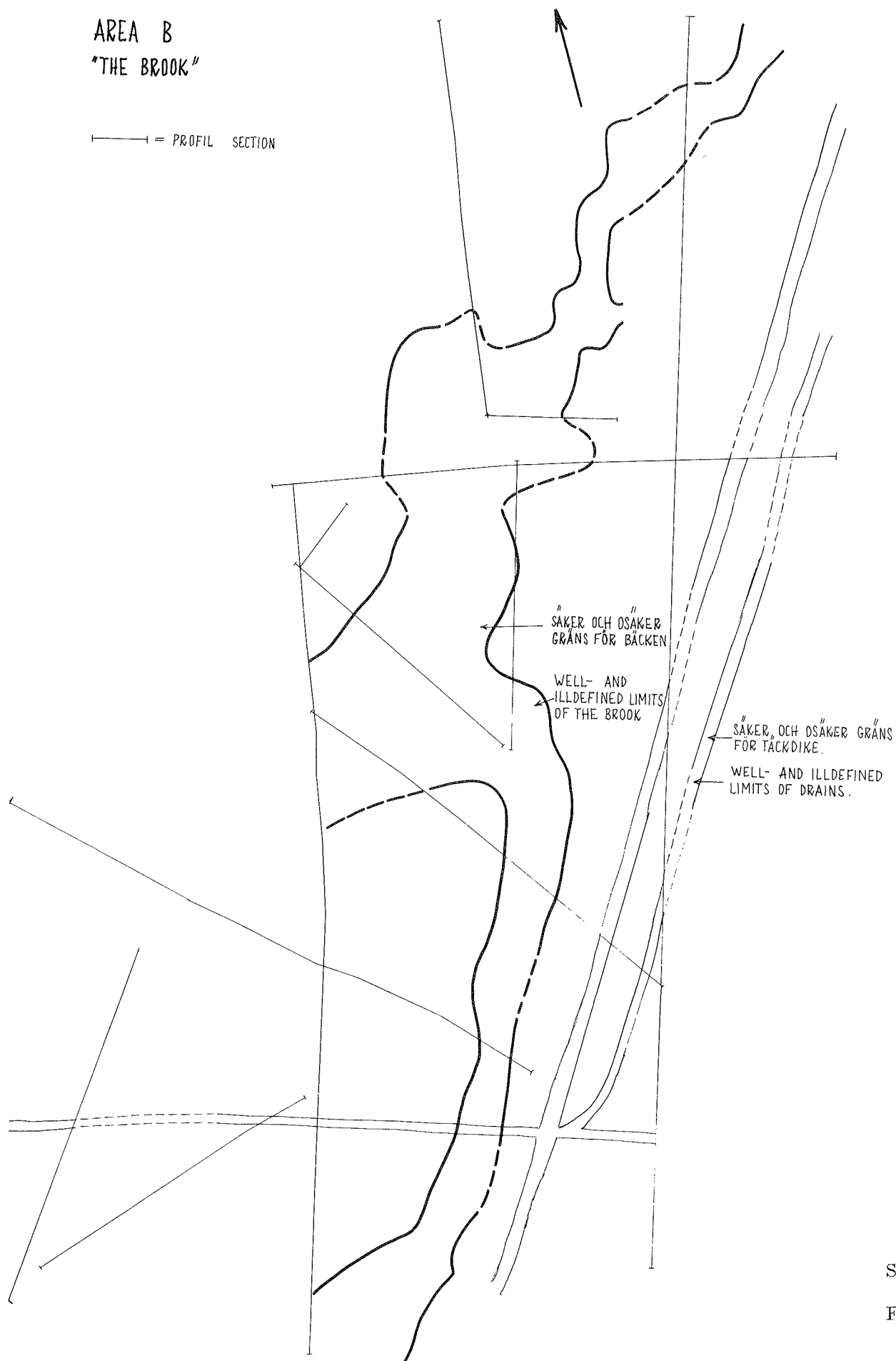
Fig. 7

OMRÅDE B
"BÄCKEN"

399

AREA B
"THE BROOK"

— = PROFIL SECTION

Skala 1:120

Fig. 8

OMRÅDE B AREA B
PROFIL 2 SECTION 2

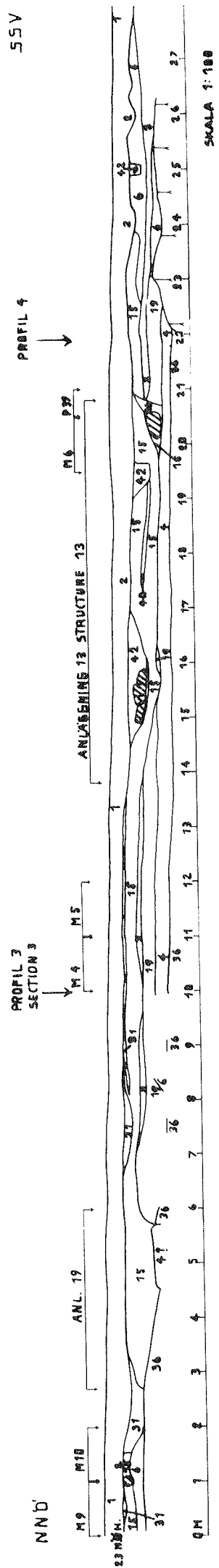

Fig. 9

OMRÅDE B AREA B
PROFIL 3 HELA SECTION 3 COMPLÉTÉ

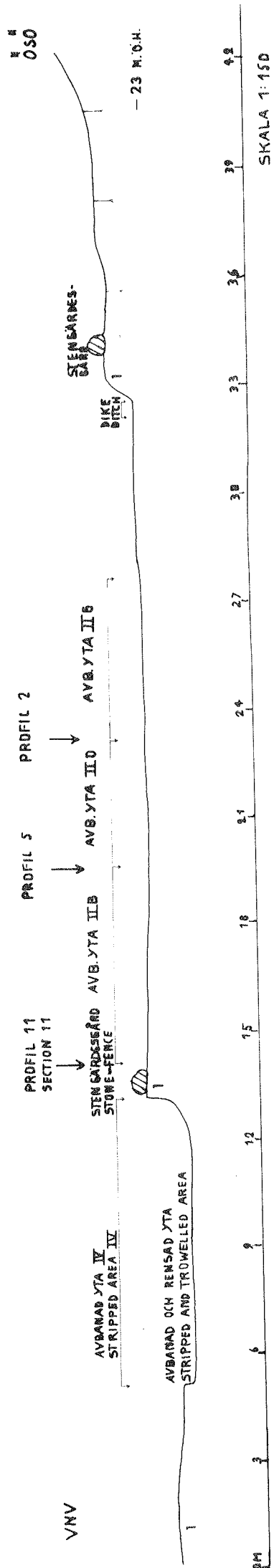
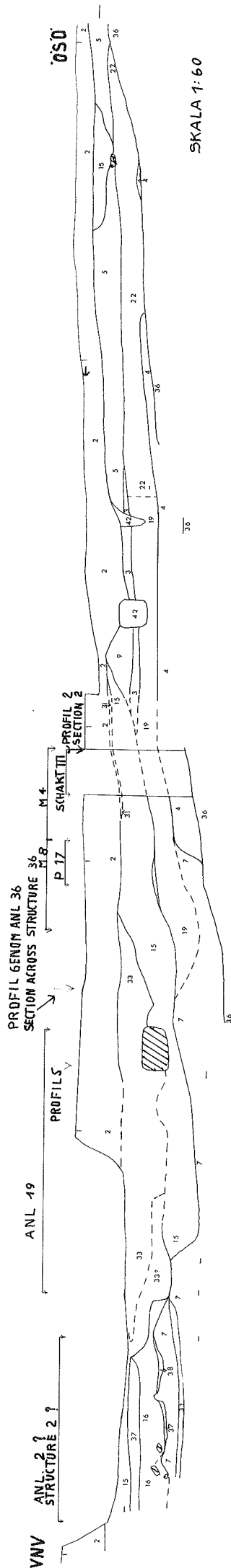

Fig. 10

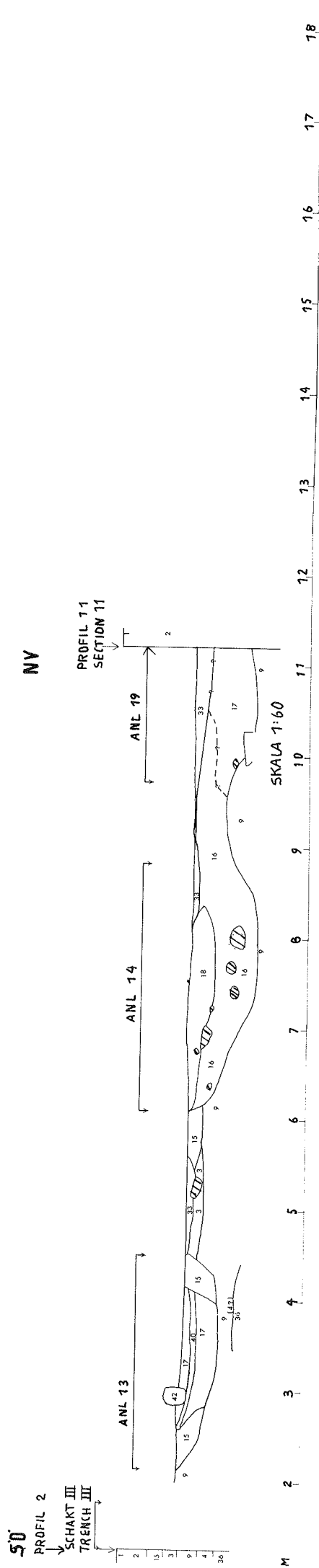
OMRÅDE B AREA B
 PROFIL 3 CENTRALA DELEN SECTION 3 CENTRAL PART

SKALA 1:60

Fig. 11

OMRÅDE B
 PROFIL 4

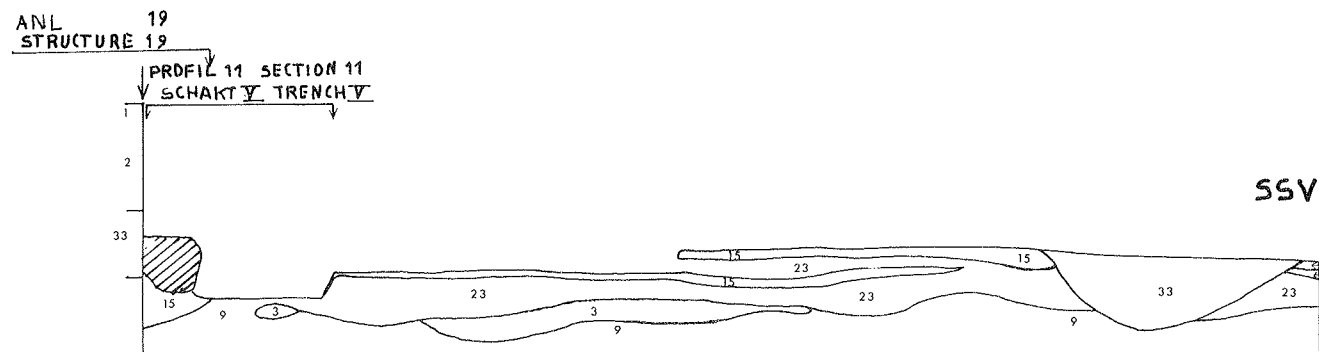
NV

PROFIL 11
 SECTION 11

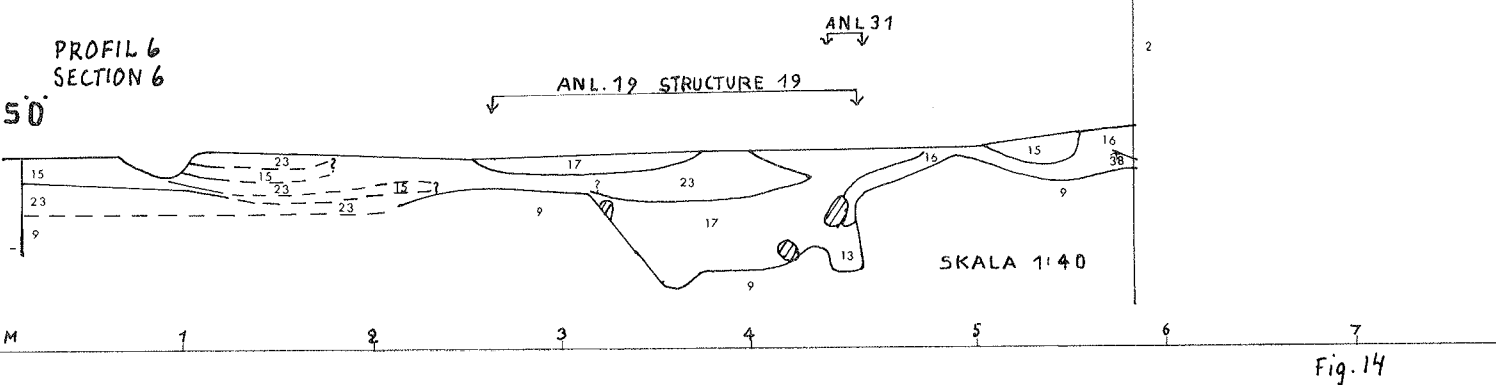
SKALA 1:60

Fig. 11-12

PROFIL 5
SECTION 5
NN0

PROFIL 6
SECTION 6
50

PROFIL 9 SKISS
SECTION 9 SKETCH

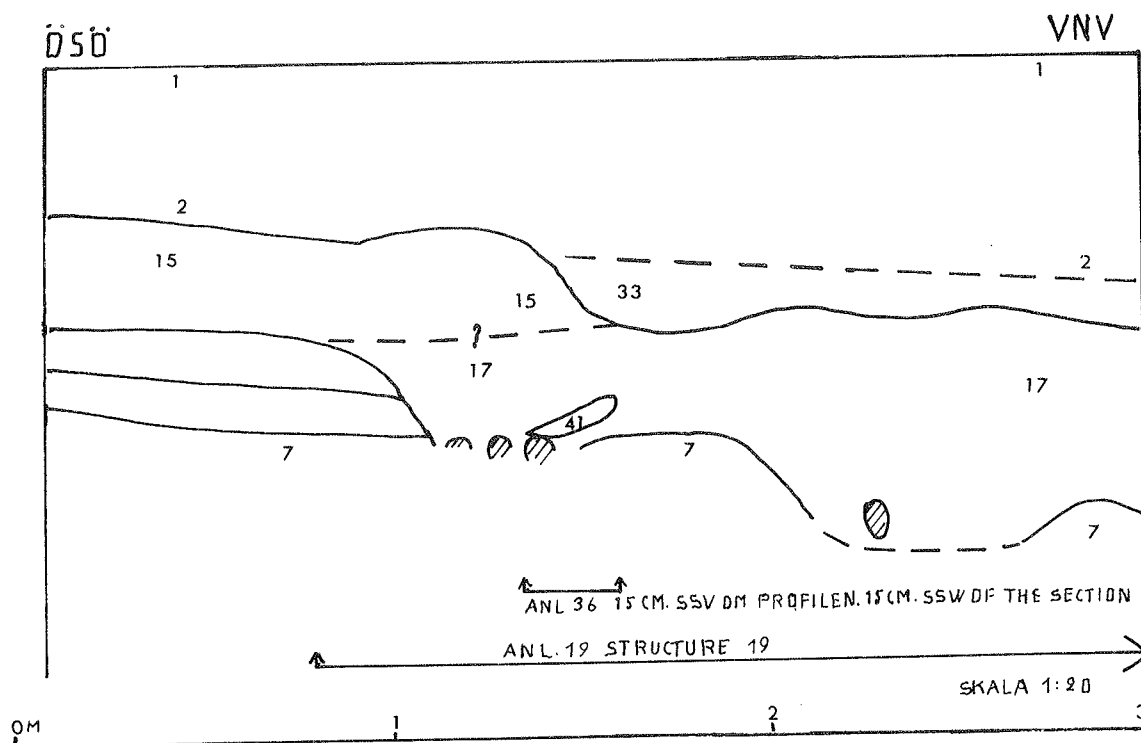

Fig. 15

Fig. 13-15

OMRÅDE B AREA B
PROFIL 10 SECTION 10
SKISS SKETCH

SSV

PROFIL 9 SECTION 9

NN'D

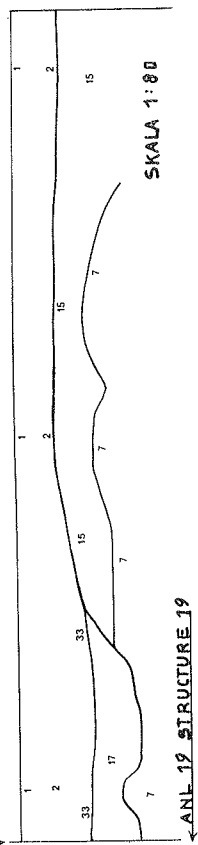

Fig. 16

PROFIL 12

SKISS

NN'D

SV

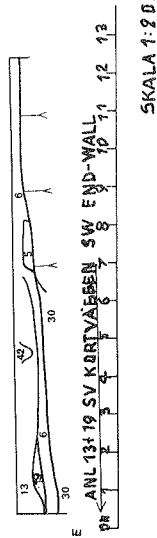

Fig. 18

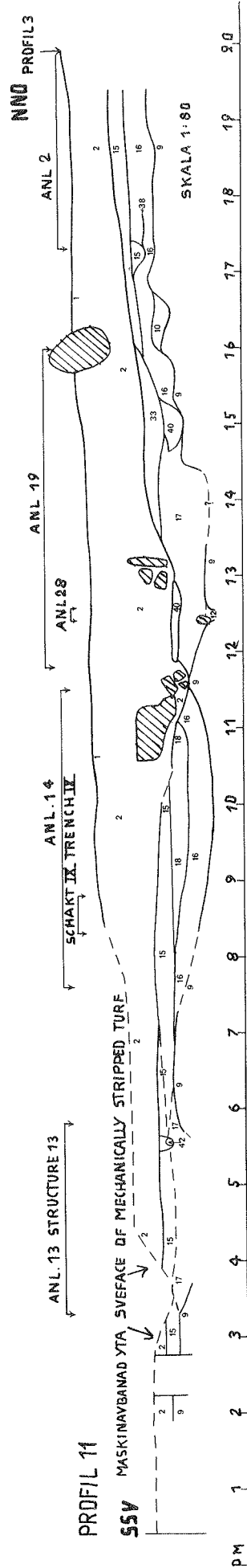

Fig. 17

Fig. 16-18

OMRÅDE B AREA B PROFIL 13 SECTION 13

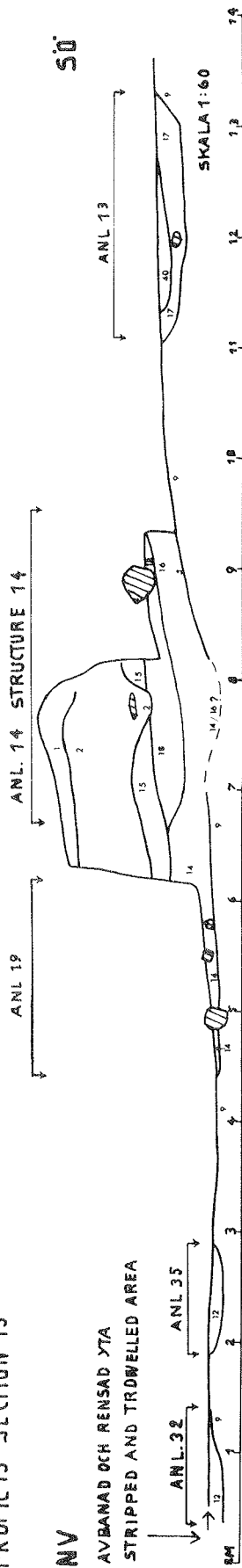

Fig. 19

ANL20 PROFILSKISS SKETCH-SECTION	
VSV	1
	2
	3
	4
	5
	6
	7
	8
	9
	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50
	51
	52
	53
	54
	55
	56
	57
	58
	59
	60
	61
	62
	63
	64
	65
	66
	67
	68
	69
	70
	71
	72
	73
	74
	75
	76
	77
	78
	79
	80
	81
	82
	83
	84
	85
	86
	87
	88
	89
	90
	91
	92
	93
	94
	95
	96
	97
	98
	99
	100

PROFIL 14

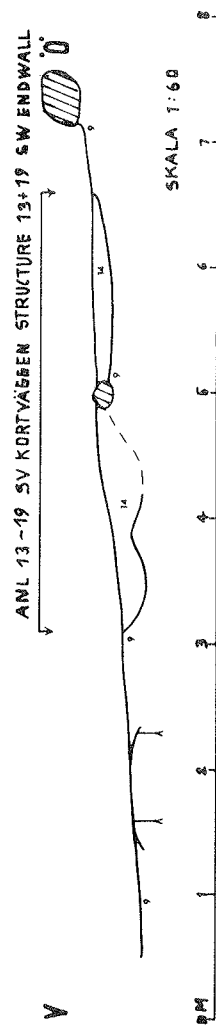

Fig. 20

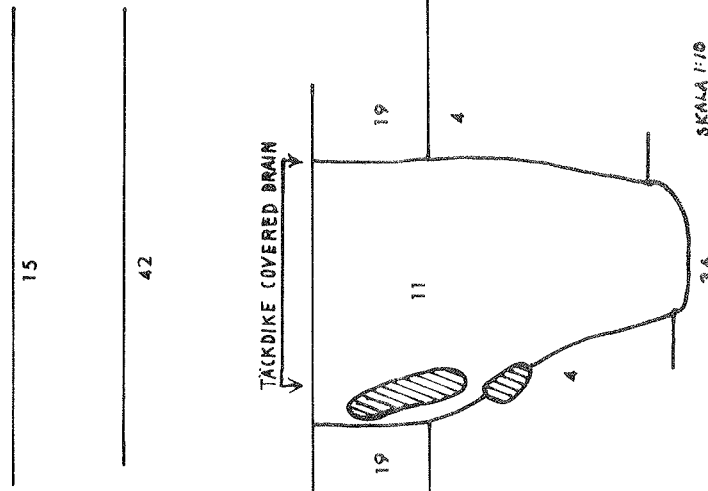
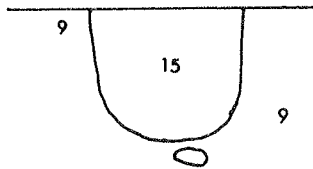

Fig. 21

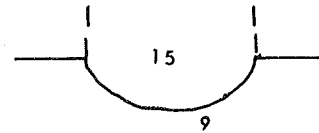
ANL 26 STRUCTURE 26

SKALA 1:10

Fig. 22

ANL 27

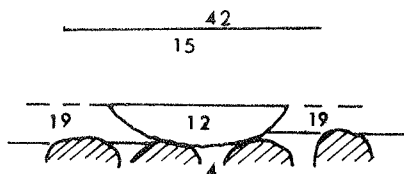

SKALA 1:10

Fig. 23

ANL 34

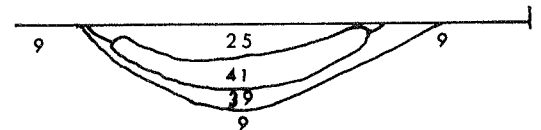
PROFILSKISS SKETCH-SECTION

SKALA 1:10

Fig. 24

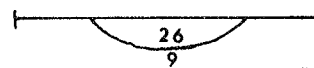
ANL 3
PROFIL

SKALA 1:10

Fig. 25

ANL 4
PROFIL

SKALA 1:10

Fig. 26

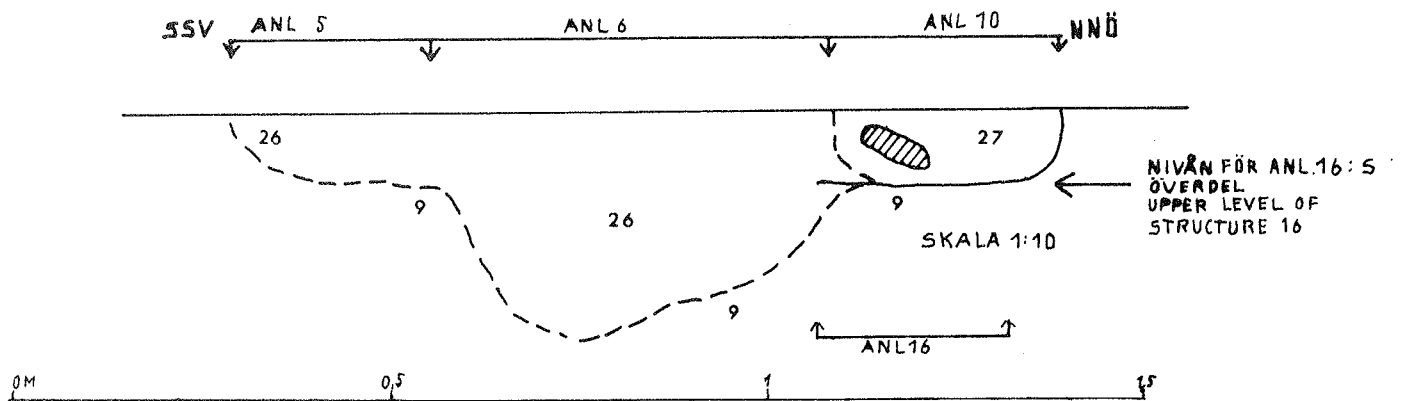

Fig. 27

OMRÅDE B AREA B

PROFIL SECTION

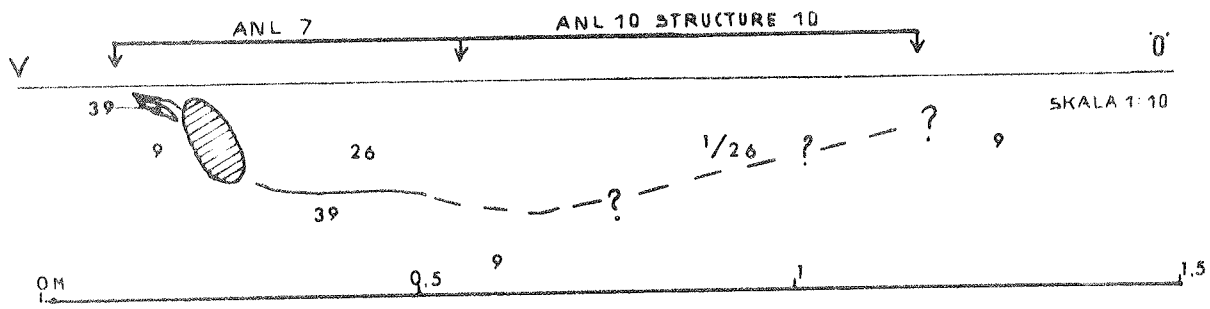

Fig. 28

ANL22 PLAN

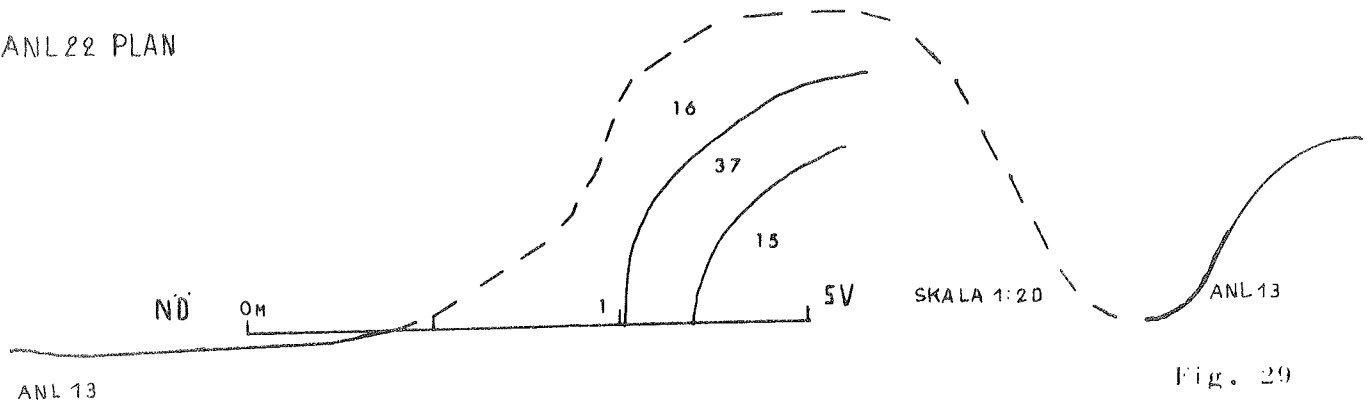

Fig. 29

ANL22 PROFIL

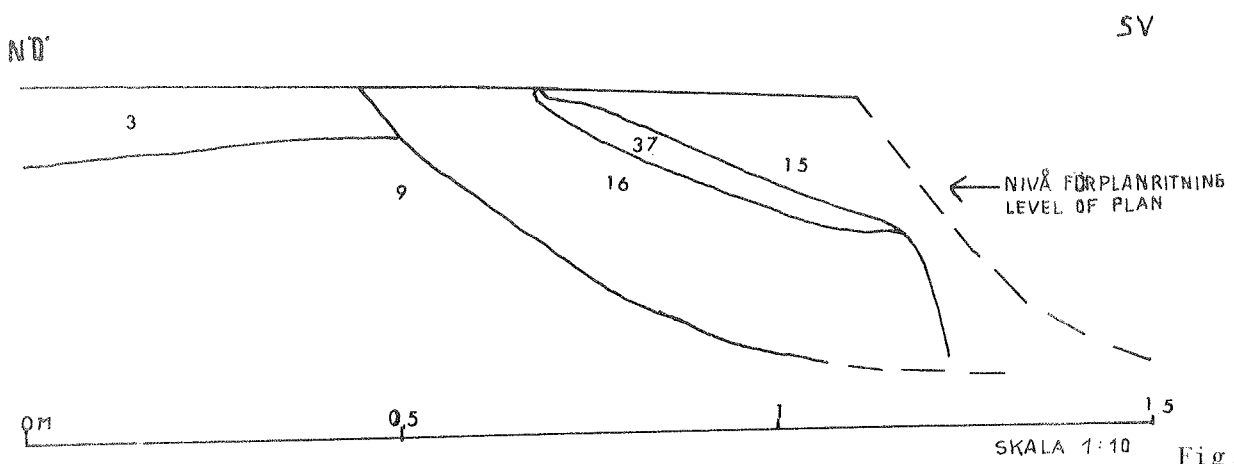

Fig. 30

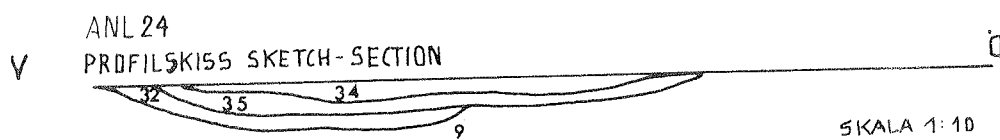

Fig. 31

OMRÅDE B AREA B
ANL 25 STRUCTURE 25
PLAN

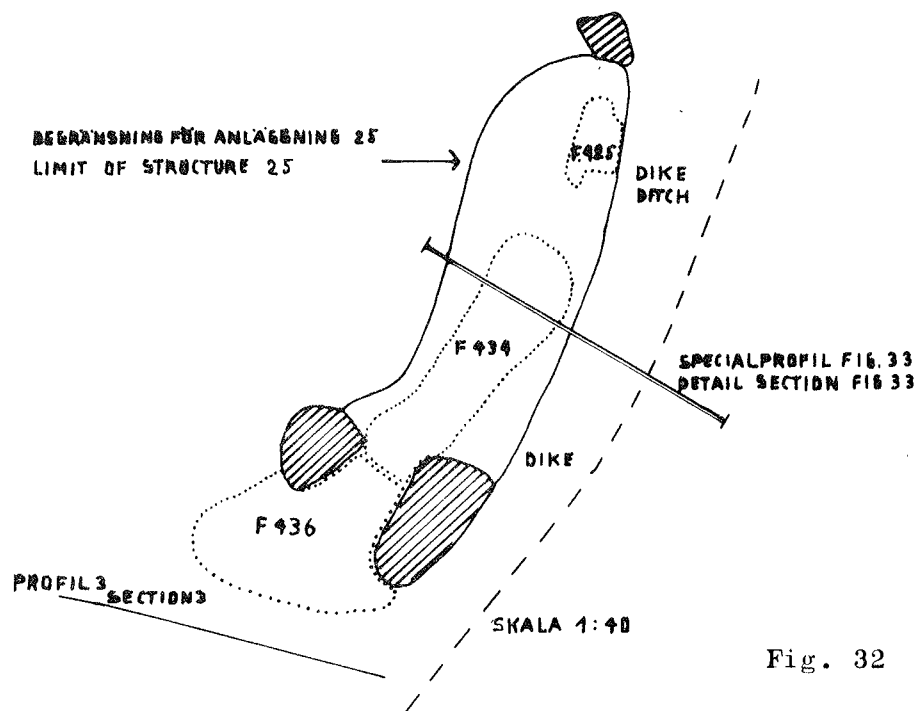

Fig. 32

PROFIL

V

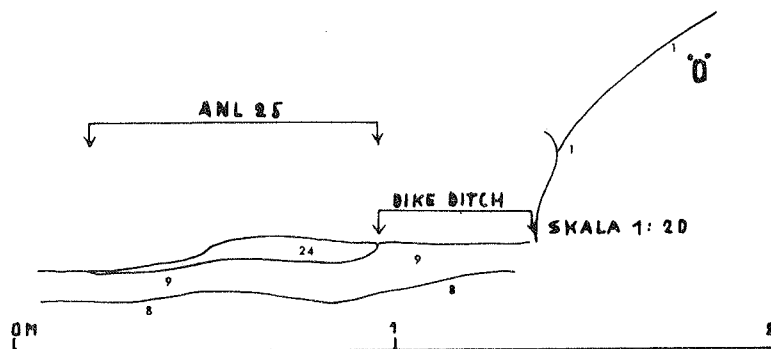

Fig. 33

ANL 33
PROFIL

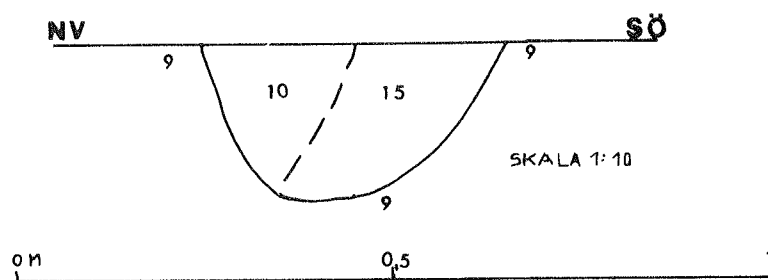

Fig. 34

Fig. 32-34

OMRÅDE B AREA B

ANL.2 STRUCTURE 2

SPECIALPLAN DEN LERKLÄDDA GRÖPEN [F 540]

DETAIL PLAN OF THE CLAY-LINED PIT

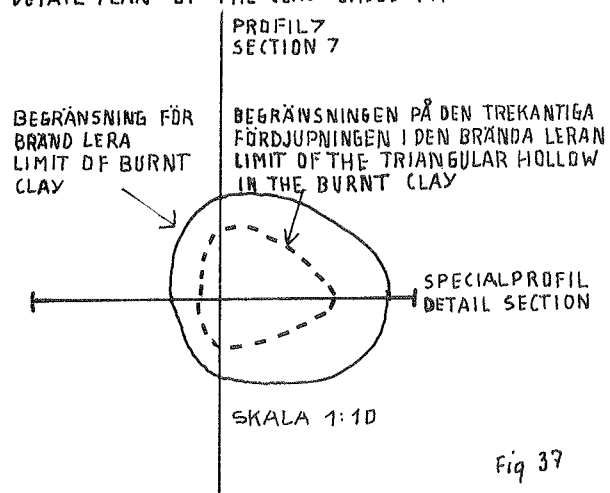

Fig. 37

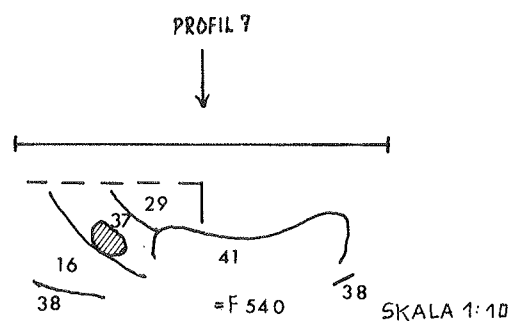
SPECIAL PROFIL
DETAIL SECTION

Fig. 38

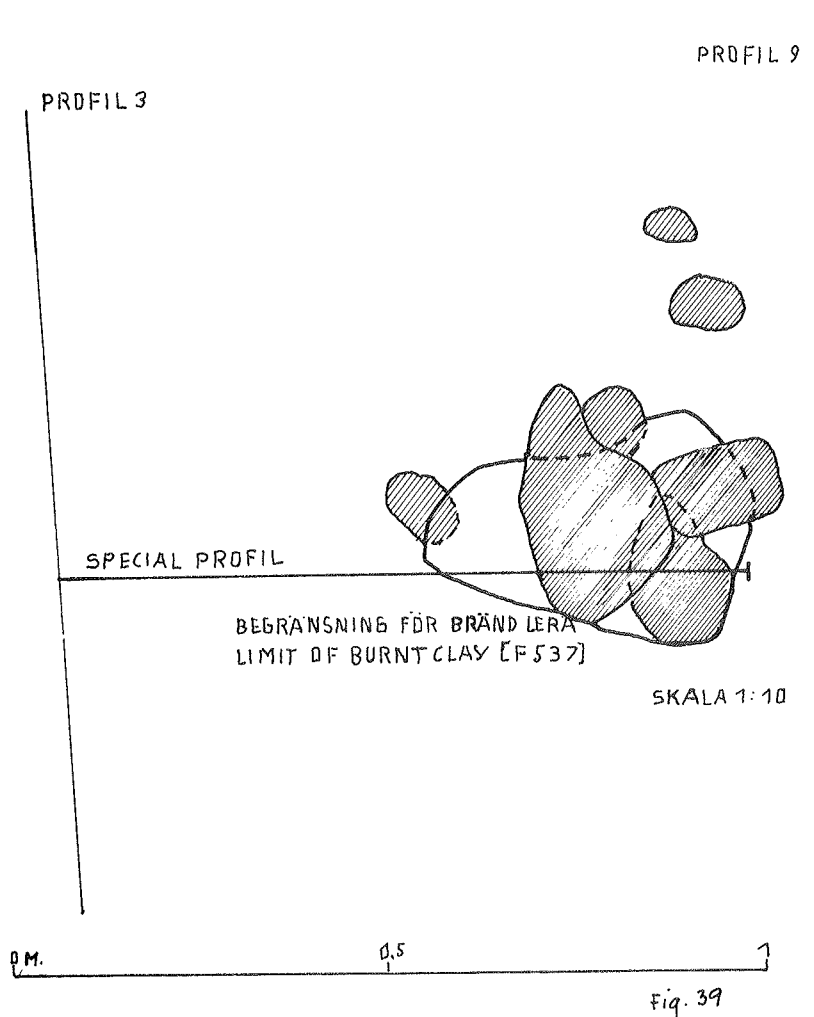
ANL 36
PLAN

Fig. 39

SPECIAL PROFIL

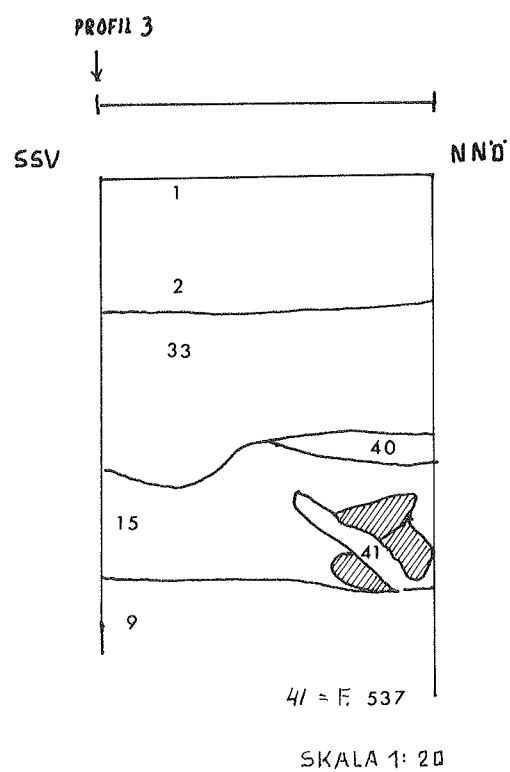

Fig. 40

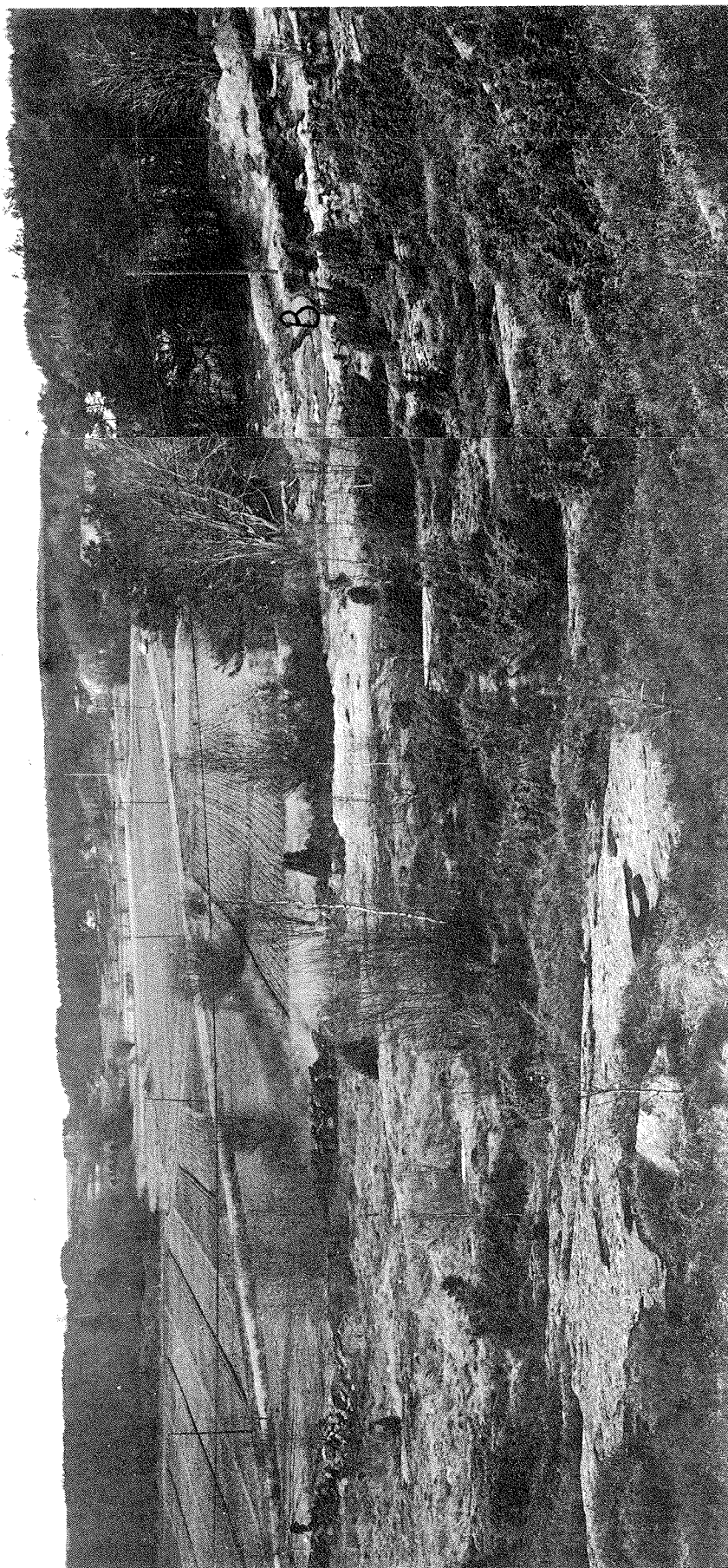

Fig. 41

Översikt över Sörredsdalen med boplatsonrådet i förgrunden. Område B markerat, från sydost.

General view of the Sörred valley showing the settlement area in the foreground. Area B is marked. View from the south-east.

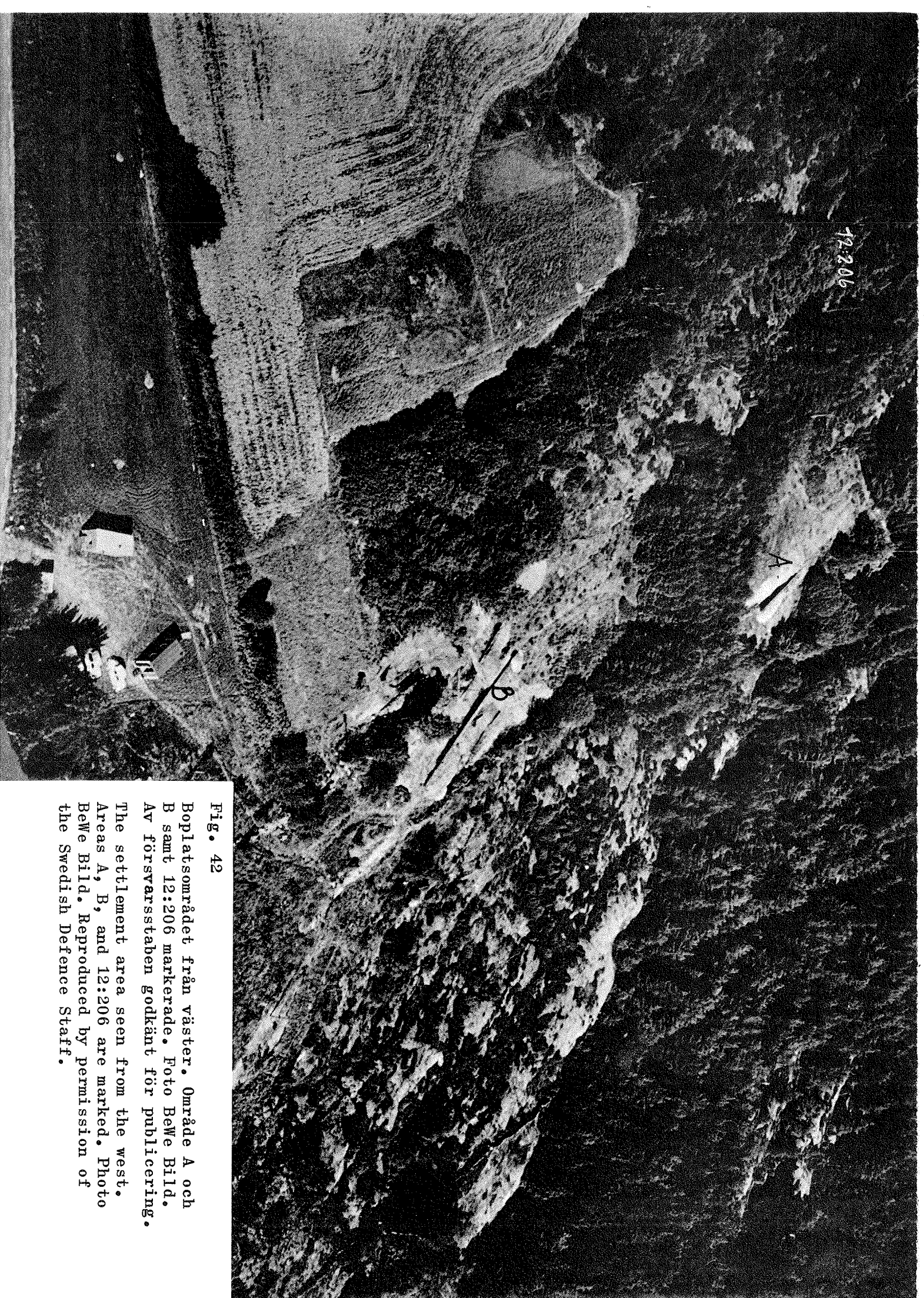

Fig. 42

Boplatsoområdet från väster. Område A och B samt 12:206 markerade. Foto Bewe Bild. Av försvarsstaben godkänt för publicering.

The settlement area seen from the west. Areas A, B, and 12:206 are marked. Photo Bewe Bild. Reproduced by permission of the Swedish Defence Staff.

Fig. 43

Område A, Schakt I - II, profil 1, från västsydväst.

Area A, trenches I - II, section 1. View from the west-south-west.

Fig. 44

Område A, schakt I - II, profil 1, med de olika lagren markerade, från nordväst.

Area A, trenches I - II, section 1. The different layers are marked. View from the north-west.

Fig. 45

Område B, avbaningsyta IIb - f med det förmodade långhuset framrensat. Anläggning 2, 13, 14, 19 och 21 markerade, från nordost.

Area B, the mechanically stripped area IIb - f. The supposed long house is exposed. Structures 2, 13, 14, 19 and 21 are marked. View from the north-east.

Fig. 46

Område B, profil genom anläggning 13, syd-västra väggen av bänken vid profil 4 i förgrunden. I bakgrunden profil 2, från sydväst. Area B, section across structure 13. In the foreground the south-eastern face of the balk of section 4. In the background section 2. View from the south-west.

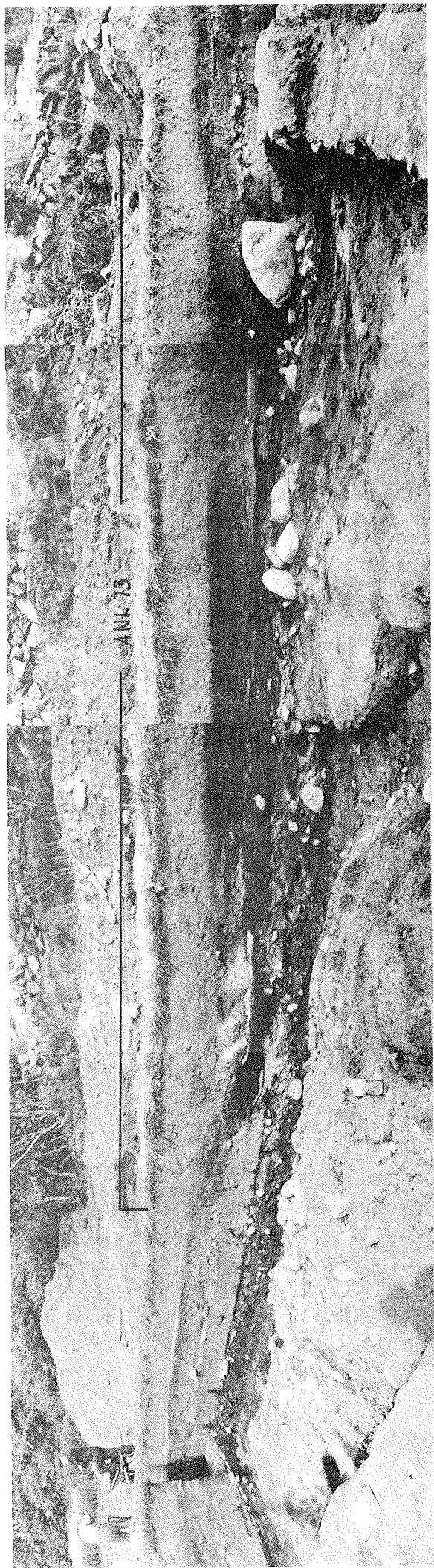

Fig. 47
Område B, profil 2 med anläggning l3 markerad, från väster.
Area B, section 2. Structure l3 is marked. View from the west.

Fig. 48

Område B, profil 2 med de olika lagren markerade, från väster.

Area B, section 2. The different layers are marked. View from the west.

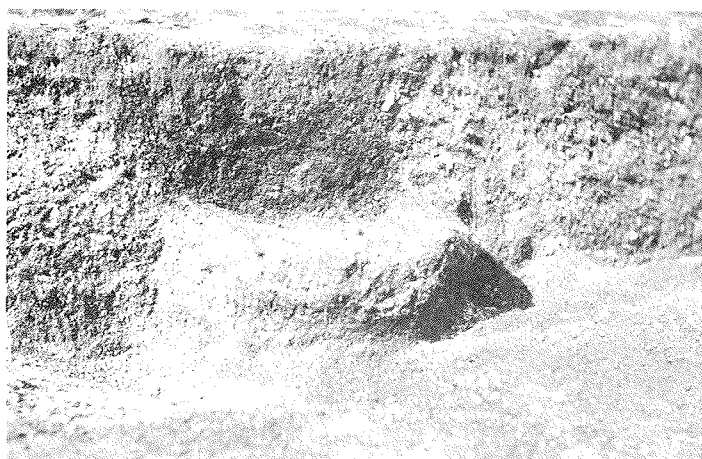

Fig. 49

Område B, anläggning 2, profil 7 med leran fynd 540 och kolet fynd 218 och 300, från sydost.

Area B, structure 2, section 7 showing the clay (find 540) and the charcoal (finds 218 and 300). View from the east.

Fig. 50

Område B, anläggning 2, leran fynd 540 med den trekantiga fördjupningen, från öster.

Area B, structure 2, showing the clay with the triangular depression from the east.

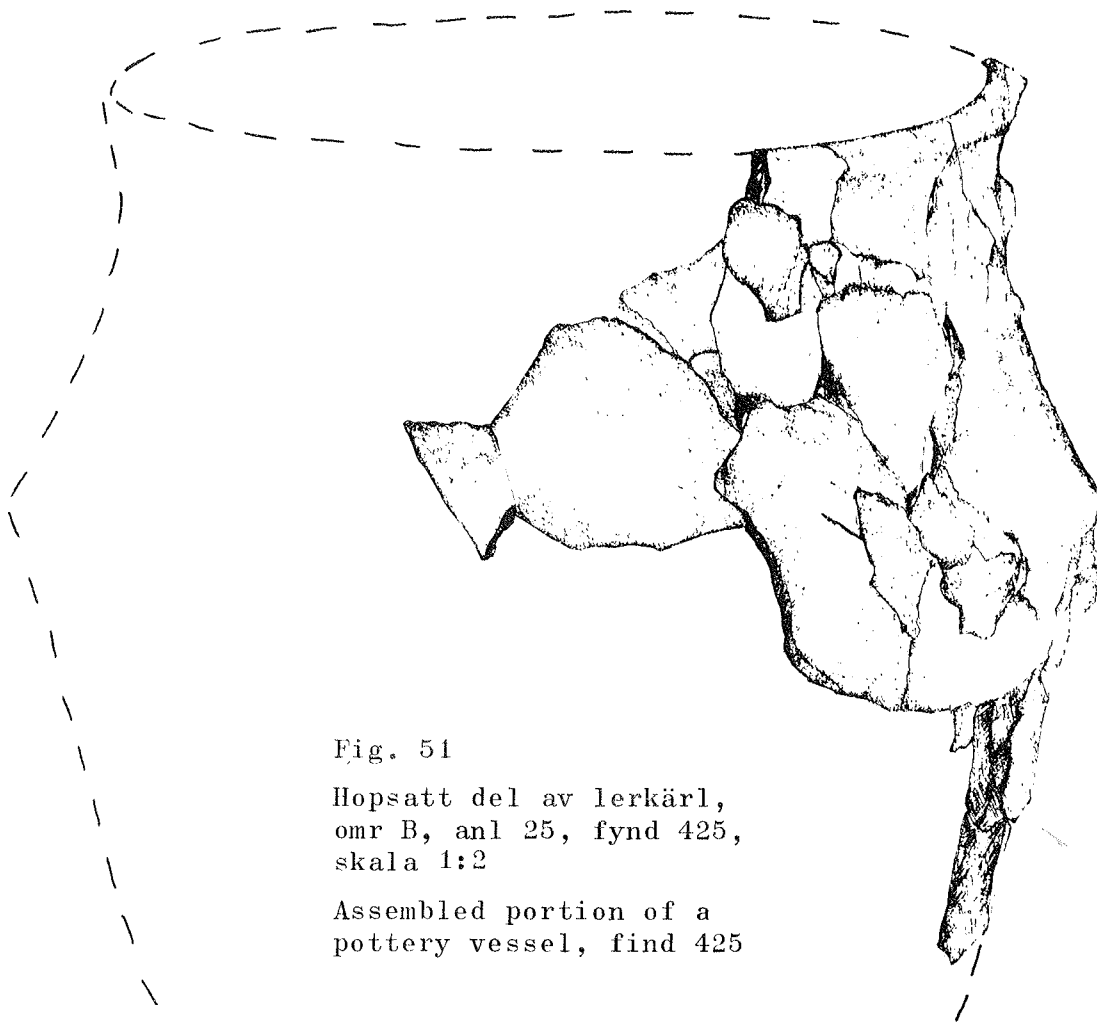

Fig. 51

Hopsatt del av lerkärl,
omr B, anl 25, fynd 425,
skala 1:2

Assembled portion of a
pottery vessel, find 425

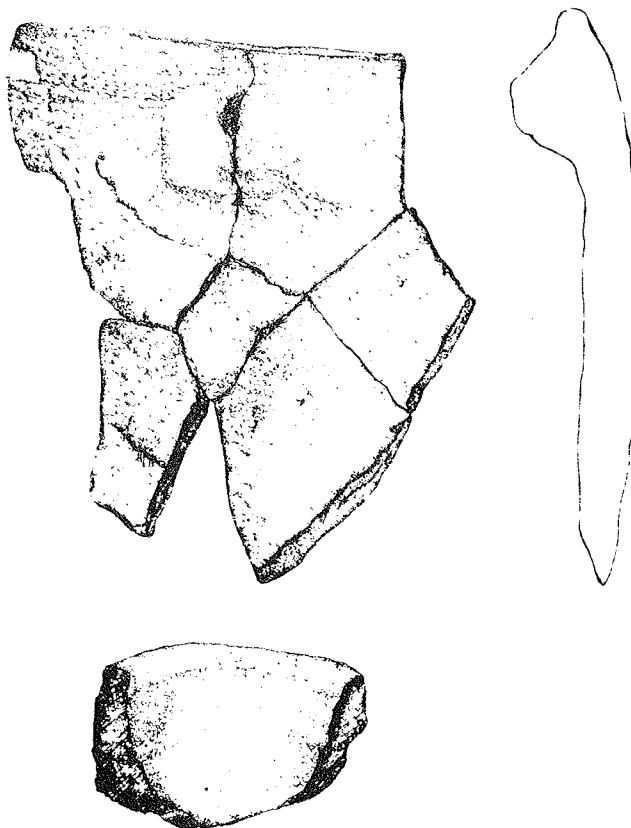

Fig. 52

Krukskärva, omr B, kulturlagret
inne i huset, fynd 89, skala 1:2

Pot-sherd, find 89

Fig. 53

Del av hopsatt
lerkärl, mynnings-
bit, omr B, anl 20
fynd 70, skala 1:2

Portion of the rim
of an assembled
pottery vessel,
find 70

Fig. 54

Degelfragment, omr B, anl 14,
fynd 501, skala 1:2

Crucible fragment, find 501

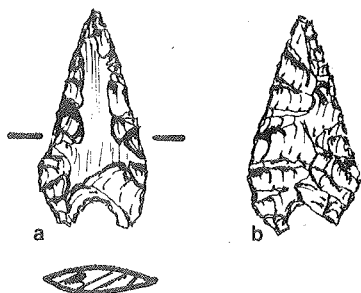

Fig. 55: a-b

Pilspets, omr B, anl 14,
fynd 205, skala 1/1

Arrowhead, find 205

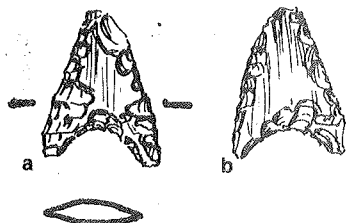

Fig. 56: a-b

Pilspets, omr B, kultur-
lagret i huset, fynd 367
skala 1/1

Arrowhead, find 367

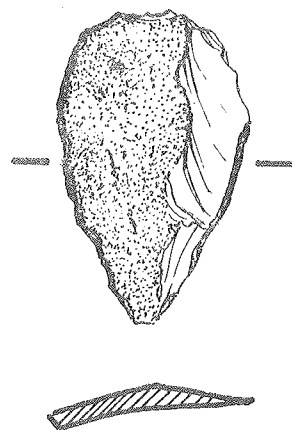

Fig. 57

Avslag m retusch (av-
bruten spets?) omr B,
bronsålder+mesolitiskt
fynd 176, skala 1/1

Retouched waste flake
(broken point?) find
176

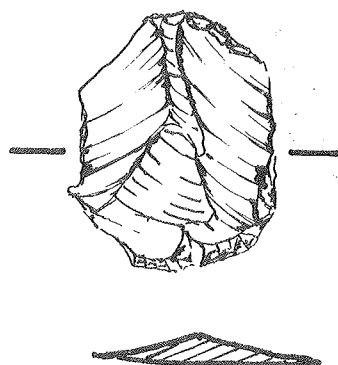

Fig. 58

Skrapa, omr B, anl 2,
fynd 183, skala 1/1

Scraper, find 183

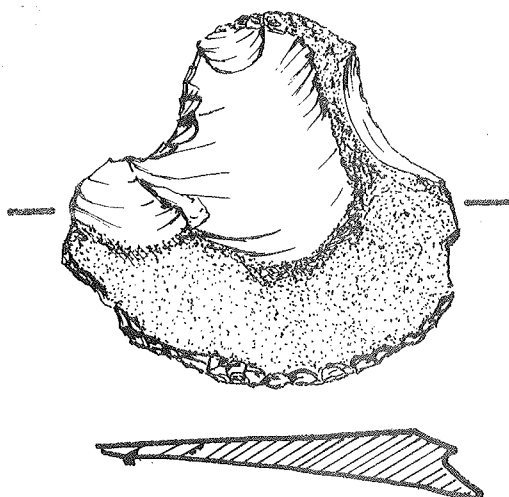

Fig. 59

Skrapa, omr b, bronsålder+mesolitisk,
fynd 180, skala 1/1

Scraper, find 180

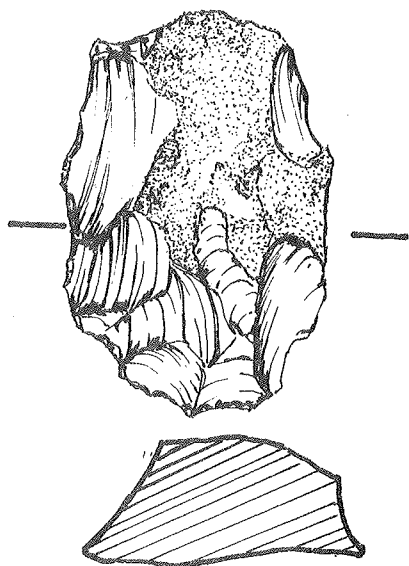

Fig. 60

Skrapa, omr B, anl 14, fynd 205,
skala 1/1

Scraper, find 205

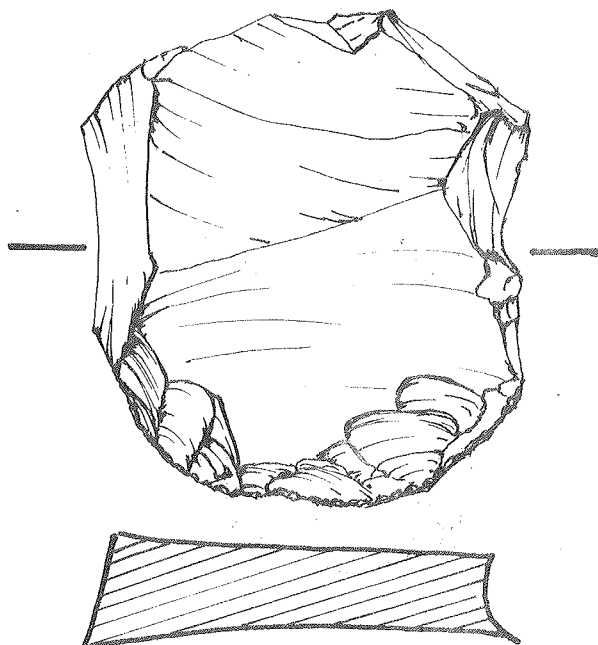

Fig. 61

Skrapa, omr B, anl 19, fynd 392,
skala 1/1

Scraper, find 392

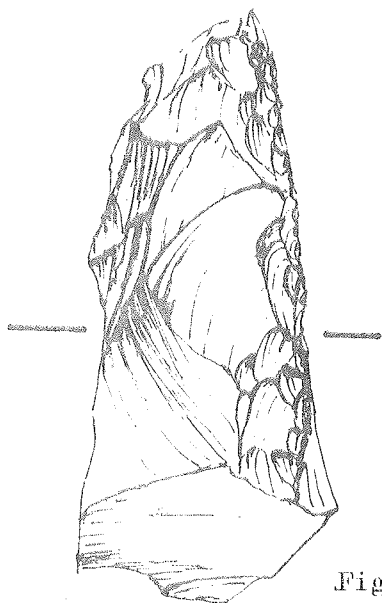
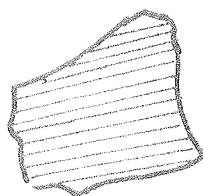

Fig. 62

Kärnyxa, fragm.
Omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 288
Skala 1/1

Core axe, fragmentary,
find 288

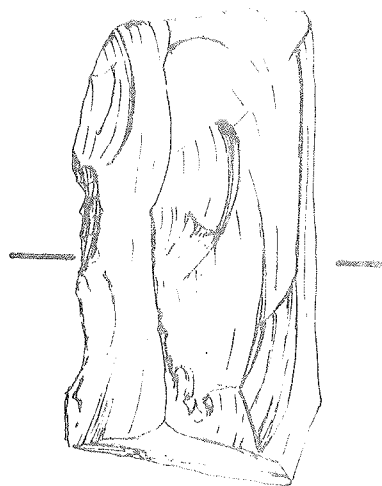
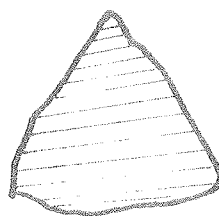

Fig. 63

Kärnyxa, fragm.
Omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 190
Skala 1/1

Core axe, fragmentary,
find 190

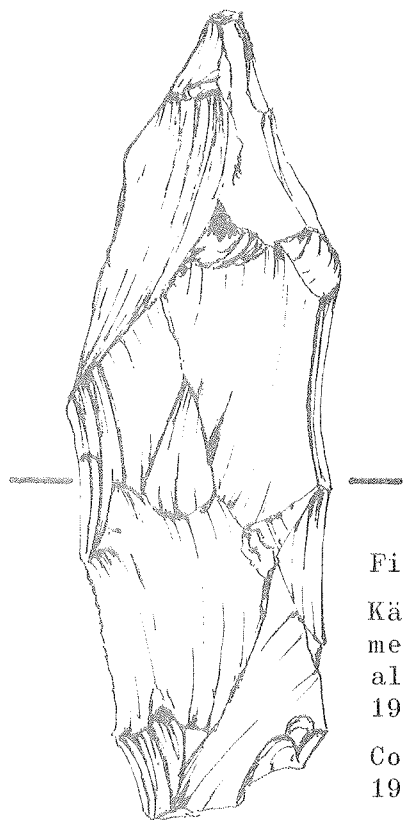

Fig. 64

Kärnyxa, omr B
mesolitiskt
allmänt, fynd
190, skala 1/1
Core axe, find
190

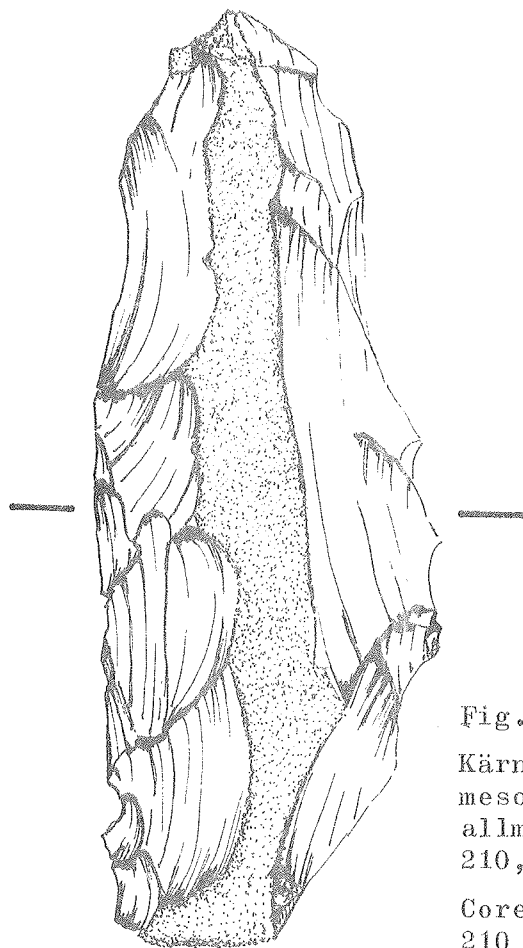
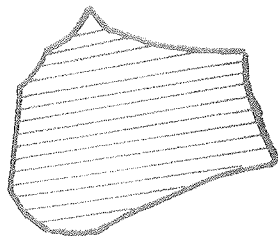
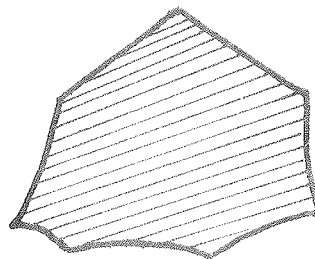
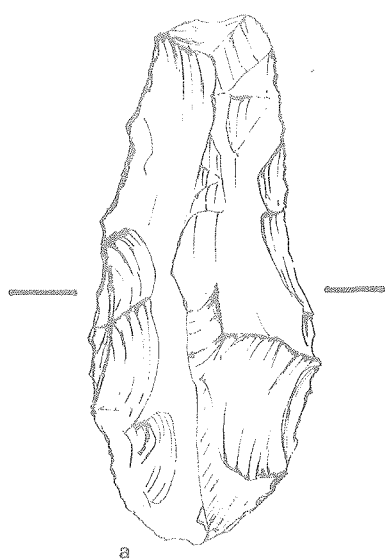

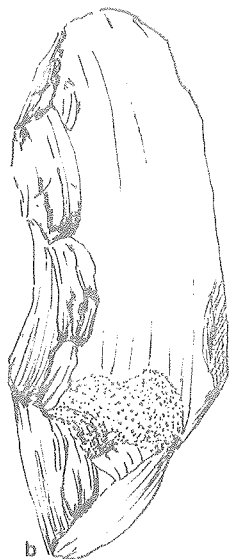
Fig. 65

Kärnyxa, omr B
mesolitiskt
allmänt, fynd
210, skala 1/1
Core axe, find
210

a

b

Fig. 66:a-b

Kärnyxa, omr B.

Anl. 13+19

"kortväggen" i SV
fynd 509, skala 1/1

Core axe, find 509

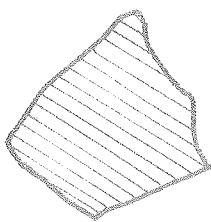

Fig. 68

Kärnspets, omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 539, skala 1/1

Core point, find 539

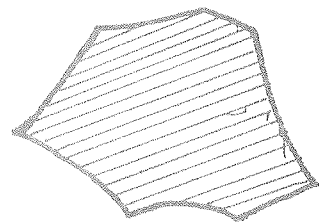
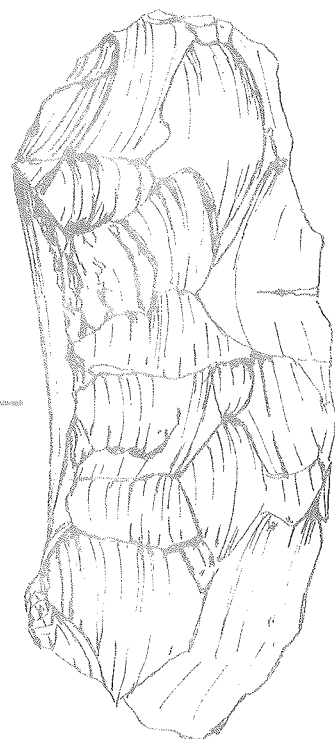

Fig. 67

Kärnyxa, omr B, bronsålder+
mesolitiskt, fynd 492, skala 1/1

Core axe, find 492

Fig. 69

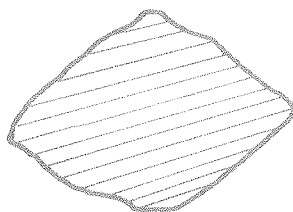
Yxa (kärnyxa?), omr B,
bronsålder+mesolitiskt
fynd 180, skala 1/1Axe (core axe?), find
180

Fig. 70

Hullingspets, omr B
bronsålder+mesolitiskt
fynd 328, skala 1/1

Barbed point, find 328

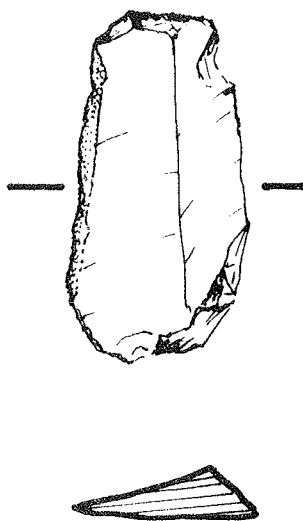

Fig. 71

Skrapa, omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 539, skala 1/1

Scraper, find 539

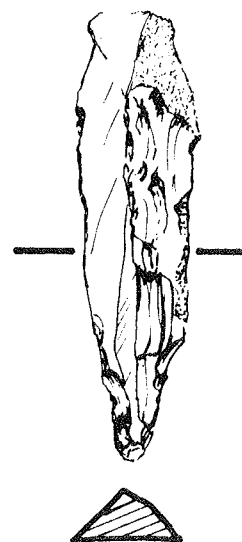

Fig. 72

Bearbetad spets,
omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 539
skala 1/1

Worked point, find

Fig. 73

Bearbetad spets,
omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 288
skala 1/1

Worked point,
find 288

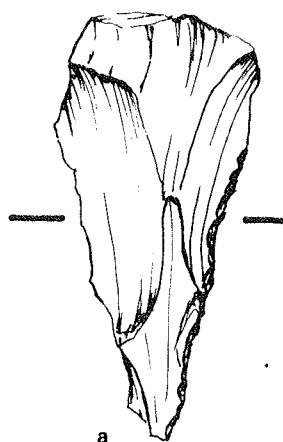

Fig. 74:a-b

Bearbetad spets, omr B
bronsålder+mesolitiskt
fynd 252, skala 1/1

Worked point, find 252

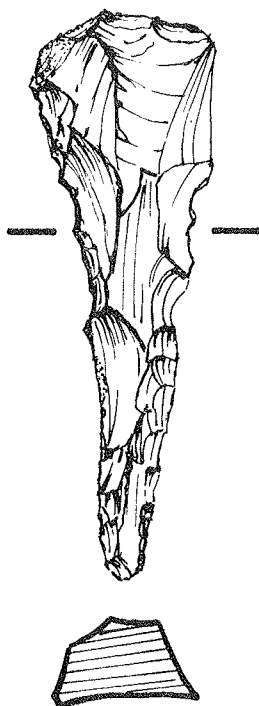

Fig. 75

Bearbetad spets, omr B, mesolitiskt
allmänt, fynd 210, skala 1/1

Worked point, find 210

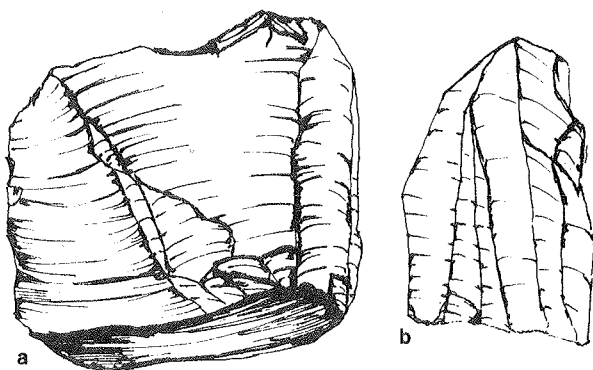

Fig. 76:a-b

Handtagskärna, omr B, "Bäcken"
fynd 340, skala 1/1

Handle-core, find 340

Fig. 77:a-b

Handtagskärna, omr B, plog-
lagret, fynd 47, skala 1/1

Handle-core, find 47

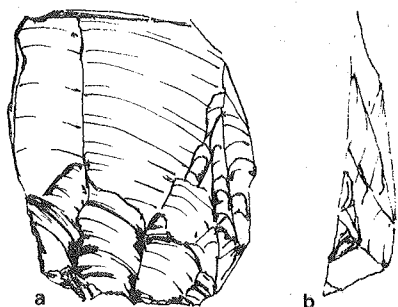
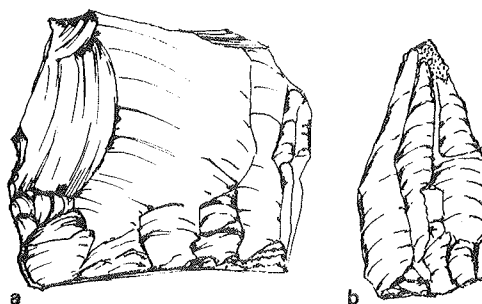

Fig. 78:a-b

Mikrospånkärna, fragment, omr B, anl 14,
fynd 205, skala 1/1

Micro-blade core, fragmentary, find 205

Fig. 79

Kölskrapa, omr B, bronsålder+
mesolitiskt, fynd 492, skala 1/1

Keeled scraper, find 492

